

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 22 (440)

24. detsembril 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. T. 432-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75^oo, tekstis 100^oo kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Grünwald, Kriminaalsed kalduvused ja nende päritavus. 2) A.-T. Kliimann, Maksimaalne tööpäev. 3) Raadio tähtsusest politsei teenistuses. 4) Katsed politseiteenistusse astuda soovijaile Preis. 5) Maanteede kongress Washingtonis. 6) Ametlik osa. 7) Kuulutusi.

Kriminaalsed kalduvused ja nende päritavus.

„E. Politseilehele“ kirjutanud dr. med. Max Grünwald, Dortmundis.

Kui mõelda, et ainult Preisi vanglates igal aastal hävineb 80.000 aastat inimtööjõudu ja samal ajal langeb suurem osa vanglasviibijate omastest avaliku hoolekande ülespidamisele, siis võib kujutella, missugune suur tähtsus on — juba ainuüksi sotsiaalsest vaatepunktist — kuritegevuse põhjuste kindlakstegemisel. Nakkushaiguse vastu võib ainult siis edukalt võidelda, kui läheb korda sulgeda nakkusallikaid, samuti võib ka kuritegevuse vastu võitlemine ainult siis anda häid tagajärgi, kui kõik kuritegevuse põhjused on teaduse poolt küllaldaselt valgustatud.

Kõigepealt on olemas kaks tegurit, mis mõningate inimeste juures kutsuvad esile kuritegelised kalduvused: 1) välised elutingimused ja 2) sisemine kalduvus. On pandud tähele, et majandusliselt viletsamas olukorras viibivate kihtide seas tuleb võrdlemisi rohkem kuritegevusi ette.

Kriminaal-statistikud oletavad, et talve tulekuga järjekindlalt kasvavad kuriteod varanduse vastu, kuna suvel võib panna tähele vägivallategusid ja seksuaal-kuritegusid. Kalmus'e andmetel tõusis Prahast 1916. kuni 1920. a. kuritegevus kolmekordseks; ta toob selle põhjusena ette osalt majandusliste olude halvenemise. Wachholz-Krakau leidis, et sõda mõjutab suurel määral kuritegevust, nagu seda kujukalt on näidanud kuritegude arvu suur juurekasv pärastsõja-aastail. Aschaffenburgi teoses: „Kuritegevus ja tema vastu võitlemine“ võib robasjooni tõmmata leivahinna kalliduse ja kuritegude arvu vahel. Seadustest üleastumise viis on samuti osalt tingitud valitsevast elu-olukorrast. Inflatsiooniajal, näiteks, kui asjaväärtuse hind kohutavalt tõusis, varastati isegi kella- ja uksele. Meie teame, et alkoholitarvitamise kasvamisega käivad

käsi-käes ka vägivaldteod; Kürz on teinud kindlaks, et Heidelbergi piirkonnas on 1143 kehavigastuse juhtumist üle poole saadetud korda pühapäevadel ja pühadel, tavalistel alkoholipäevadel, ja et 1115 juhtumist on 724, s. o. jällegi üle poole toimitud kõrtsides.

Hugo Marx on seisukohta kaitsnud, et kuritegevuse tõus ja mõõn oleneb rahva üldisest tervishoiust. Kuritegevus olevat küll vähem nakkav kui mõni teine tõbi. Ürginimesele oli endastmõistetav, et soovitava eesmärgi taotlemiseks tuleb kasutada kõige lühemat teed, nii võrsub — Marxi vaadete järgi — kurjategija seal, kus on maksev „kõige lühema tee“ seadus.

Tihti võib panna tähele, et vaatamata kõige paremale seltskonnale ja kõige hoolisemale kasvatusel siiski võrsuvad vargapoisid, ja vastupidi, vaatamata kurvale ja viletsale lapsepõlvele, kõige halvemate eeskujudega, sirguvad tõsised kodanikud. Raske on selgitada, miks õdede-vendade seas, kes üles kasvanud ühesuguseis elutingimuses, ainult üks osa on kuritegeliste kalduvustega, ja miks ainult võrdlemisi väike protsent töötatöölisi laseb end hädasunnil avatella kuritegudest. Peale väliste tegurite tuleb pidada silmas veel teatud isikulisi kalduvusi.

Fränkel väidab, näiteks, et uurimisel Shveitsis võis kindlaks teha, et 1816 karistusealusest võis ainult 6 kohta öelda, et nad on oma viletsa sotsiaalse olukorra ohvrid. Samuti ei ole Cesare Lombroso vaated sündinud kurjategijaist — mis väljendatud 1876. a. ilmunud raamatus — vastuvaidlemata õiged. Lombroso määras kindlaks kurjategijate kohta järgmised üldised tunnused: madal otsaesine, mõõdukas lõug, laiad põsenukid, kongnina, kõõrdi vaatamine, rippuvad kõrvad, tihedad juuksed, hõre habe. Järelikult peaksid kõigi maade kurjategijad üksteisele sarnanema. Kindla kehalise kuju tüübi andmisest ei saa igatahes juttu olla. Kohuturumes viibides mõne suurema kuriteo harutamise puhul võib kuulda kuulajas-konna tähelepanekuid, kes kinnitavad, et kurjategija, keda kujutatakse kui vaimlist ja kehalist koletist, ei paku midagi silmatorkavat. Vanglaasutuses viibijale omane kustunud vaade, maskitaoline tarretus näol ja kahvatu näovärv ei ole küll kurjategija näo iseloomustamiseks, küll aga tingitud vanglasviibimise tagajärgedest: üksluisest üksildusest, vabas õhus liiku-

mise võimaluse puudumisest, ka rõivastus avaldab oma mõju.

Psühhiaater Ernst Kretschner on püüdnud teatud vahejooni tõmmata kehaliste ja vaimliste olukordade vahel ja on kriiputanud alla kaks peatüüpi: püknik — paks, keskmises suuruses, põnnis, ümarmargune ja suur, kuid mitte väga kõrge pea asub lühikesel lihaval kaelal, õlgade vahel, on suure rasvamao omanik, näo põhivorm kujutab enam-vähem lamedat viisnurka, profiil on vaevalt kumer, üksikasjad on selgelt, kuid mitte teravalt esildatud; see tüüp on jutukas ja heasüdamlik, kord lõbus ja äge, sealsamas jälle painduv ja süng. Sellevastu on aga shizoidid kasvult kõrge, kõhn, kondine, nurgeline, väga tiheda juuksekasvuga; ta on külm, kinnine, järelekaaluja, toores, peaaegu solvavalt irooniline. Esimene tüüp võib vabalt liikuda seltskonnas, kuna shizoidid meeleldi satub igahüega tülli. F. v. Rohdeni uurimuste põhjal vaimuhaigete ja tervete kurjategijate kehaehituse juures on leitud, et normaalsete ja vaimuhaigete kurjategijate kehatüüp sarnleb enam shizoidi omale, kuna pükniku tüüp esineb tagaplaanil; nõnda tekivad kurjategija ja tema vaimliste ja kehaliste konstitutsioonide vahel teatavad kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed suhted. Nimelt on Rohden suure hulga vaimuhaigete kurjategijate juures katseid teinud ja leidnud, et ainult üks viiendik neist on püknikule omaste kalduvustega, sealjuures neli viiendikku shizoidid, nii et Rohden teeb järelduse, et shizoidi iseloomuga inimesed satuvad just oma iseloomu mittesobivuse tõttu kuritegevuse teele. Selle vastu väidab aga Gruhle, et normaalsete inimeste juures leidub samuti üks viiendik pükniku ja neli viiendikku shizoidi omadustega isikuid. Rohden ei käsita ainult kurjategijate maailma, vaid rahvast üldse.

Siiski annavad need väited põhjust asotsiaalsete pahede uurimise jätkamiseks. Selle ülesande lahendamisele kuulub süstemaatiline kogu andmeid kurjategijate perekondade kohta. Fetscher-Dresden on selleks otstarbeks riiklise toetusega seadnud sisse pärikkuse-biograafilise kartoteegi, mis sisaldab tähestikulises järjekorras küsimuslehti, mis täidetakse Saksi vanglaasutuste poolt iga uustulnuka kohta, kellel on istuda vähemalt kolm kuud; siin ei koguta ükski andmeid iga üksiku isiku, vaid ka tema perekonna kohta, ja kaardid iga üksiku isiku kohta varusta-

takse vastava perekonnanumbriga, nii et iga tabatud isiku kohta võib kergesti leida vastava perekonna ja võib suguluse kindlaks teha. Fetscheri arvates võib mõningate aastate pärast asjalikult ülekuulatud perekondi hinnata pärilikkuse-bioloogiliselt. Muu seas — minnes välja praktilisest seisukohast — toob see kartoteek tunduvat kergendust individuaalsel otsustamisel kohtuasjus, samuti võib näha, kas ei tule nõu otsida psühhiaatrilt või avaldada muud mõju karistuse täidesaatmisel, kartoteek võib ka kergendada armuandmise palvete ja teiste praktiliste ülesannete lahendamist.

Kõigi seniste teadusliste uurimuste varal on tehtud kindlaks, et päritavus mängib tähtsat osa kuritegevuses ja et on olemas sisemine ühendus vaimuhaiguse ja kuritegevuse vahel, samuti ka teiste psüühiliste ja sotsiaalsete kurikalduvustega vahel. Kellelgi ameerika kurjategijal oli, näiteks, 75-aastaselt 1200 järeletulijat, nende seas oli 310 elukutselist kerjust, kes veetsid kokku 2300 aastat vaestemajades, 50 lõbunaist, 7 mõrtsukat, 60 varast ja 130 teistsugust kurjategijat. Flehingeni kurikalduvustega laste varjupaigas leidis Gruhle 21,9% neid, kelle vanemad — üks või mõlemad — psüühiliste kurikalduvustega; edasi võis Gruhle 34,3% ja Lund 35,9% kindlaks teha neid juhtumeid, kus noored kurjategijad põlvnesid joomareist. 235 seksuaal-kurjategija perekonna uurimisel selgus, et seksuaal-kurjategijate järeletuleva soo seas leidub palju vähearenenuid, nõrgamõistuselisi, samuti tuleb seal sageli ette kuritegusid ja muid kõrvalekaldumisi; iseäranis puutub siin silma noorte kuritegevus. Olgu siin toodud näide päritavuse mõjust isegi hoolsa kasvatuses juures:

„Väga lugupeetav perekond lapsendab

mõnenädalase poeglapse, kelle päritolust nad ei tea kuigi palju. Laps kasvatatakse kõige suurema hoolega ja oma ümbruskonnas näeb ta kõige paremat eeskuju. Sellele vaatamata avaldub temas 8-aastaselt suur tung mitte ükski valetamiseks, vaid ka varastamiseks ja petmiseks; puberteedi ajajärgul võib tema juures tähele panna täielist moraalset alaväärtuslikkust. Lähemad järelepärimised lapsendamise tühistamise puhul näitasid, et abielupaar oli pettunud: poisi isa oli alkohoolik, ema — lõbunaine.“

Haiglased peaaegu muutused, kas päritud või omistatud, näitavad kuritegevusele kaldumist; küll ei ole enamuses elukutselisest kurjategijaist vaimuhaiged, ka mitte vaimliselt normaalsed, sest täielise vaimlise tervise ja vaimuhaiguse vahel on psühhopaatilise alaväärtuslikkuse vaheala. Kergestiärritatavad, kõikuvad, tõbised, sonijad ja teised, kellest Lombroso kirjeldab kui sündinud kurjategijaist ja parandamatuist röövlõomist, tuleks kahjutuks teha üldsuse huvides. Kõik inimesed ei ole vaimliselt ühtlaselt arenenud ja ei suuda ühevõrdselt end kaitsa libisemise eest. Täielise järelekaalumise võime ja vaimuhaigusest tingituna selle võime puudumise vahel seisab psühhopaadi piiratud järelekaalumise võime, mida tuleb arvesse võtta karistusseaduse käsitamisel ja karistuse täidesaatmisel, et karistuses väljenduks selgemini kasvatuses eesmärk. Arstide, juristide, vanglaasutuste, politseiorganite ja teiste vastavate asutuste, samuti ka kasvatusesadlaste poolt uuritud kriminaalsete pahede äratundmine ja nende päritavuse uurimine aidab ka maha suruda üldsusele kahjulikku kuritegevust ja sel viisil kaasa aidata rahva tervishoiu parandamisele.

Maksimaalne tööpäev.

A.-T. Kliimann.

Töökaitseõiguse üldises probleemistikus on maksimaalse tööpäeva määritamine esimeseks ja olulisemaks küsimuseks. Maksimaalse tööpäeva mõistetakse ühe tööpäeva ajaühikut, mille kestuseks saab töövõtjat kohustada viibimä tööandja alalises käsutuses. Tööpäeva aga mõeldakse neid ööpäevi, mil töö tegemine on maksva korra järgi lubatud.

Maksimaalse tööpäeva mõiste tuleb hoida lahus tegelise tööpäeva mõistest. Tegeline tööpäev¹⁾ on see aja-

¹⁾ Vaata lähemalt Artur-Tõeleid Kliimann. Tööajakaitseõigus, Tartu 1930, lk. 1 j., Eriüritusest "1930, nr. 10. kus vastav küsimus on käsitletud sellekohaste muude probleemidega süstemaatilises teoses. — Vrd. Ustav o promyšlennom trude, izdanie 1913 goda, § 194, Svod Zakonov, t. XI, č. 2.

ühik, mille kestel töövõtja on kohustatud tegeliselt viibima tööandja käitises.²⁾ Maksimaalne tööpäev on aga kõrgemaks normiks, mida ei või ületada tegeliseks tööpäevaks nimetatav ajaühik. Kuid on iseenesest võimalik, et maksimaalne tööpäev langeb ühte tegelisega. Ja tavaliselt see nii just ongi. Kuid ilagi ei või olla tegeline tööpäev suurem maksimaalsest.

Nii maksimaalse kui tegelise tööpäeva mõiste tuleb omakorda hoida lahuse käitise tööpäeva mõistest. Viimasena mõeldakse ajaühikut, mille kestel hoitakse käitis või ettevõtte käigus.

Maksimaalne tööpäev nagu tegelinegi seob üksipäini tööandjaid ja töövõtjaid. Kumbki neist ei puutu aga sugugi käitisesse. Sellest järeldub, et käitise tööpäev ei ole tegelisest ega maksimaalsest tööpäevast. On võimalik kujutella käitist, milles erakordsete olude tõttu töötatakse tegelise tööpäeva normist vähem. Kuid on võimalik kujutella isegi ühe töövahetusega käitist, mis töötab üle maksimaalse tööpäeva määra.

Teatavatel majandusliikkudel aladel maksimaalset tööpäeva määritlevad kahe- sugused õiguseallikad. Meie natsionaalset päritolu allikatega rööbiti korraldab seda küsimust ka ex-vene tööõiguslik seadustik.

Eesti allikatest esitame eeskätt 1917. ja 1918. aasta deklaratiivset loomu akte. Mainime siin esirinnas 16. novembril 1918. aastal esitatud Eesti Ajutise Valitsuse deklaratsiooni „Eesti Vabariigi kodanikkudele“.³⁾ Selle üleskutseilmelise deklaratsiooni eeldusena on eriliselt tähtis veel 15./28. novembril 1917. aastal vastu võetud „Maanõukogu otsus kõrgemast võimust“.⁴⁾ Eelmistele allikatele lisandame teises järjekorras veel Maanõukogu seaduse⁵⁾ „Ajutise Valitsuse võimupiiridest“ 24. novembrist 1918. a. ja sama aasta 16. novembrist tööministri kohuse- täitja päevakäsu „Tööpäevast ja töökaitse- seadusest“.⁶⁾

Ex-vene allikatest võime arvestada ses küsimuses üksi Ustav o promyšlen- nom trude. Mainime siin tema sellesisu- list 196. ja 197. artiklit-paragrahvi.

Et nii ex-vene kui eesti allikad määritlevad üht ja sama küsimust, siis on vaja selgitada kummagi allikate liigi jõusuhet ja maksvuse ulatust.

Eesti allikatest annab selge vastuse maksimaalse tööpäeva asjas ülalmainitud

deklaratsioon. Ta seletab sõnasõnalt, et „töökaitse seadused, tööliste kinnitamine õnnetuste ja haiguste vastu, ühinemise- ja streigiõigus astuvad jälle jõusse“ ja et „kaheksatunnine tööpäev tööstuses ja kau- banduses hakkab uuesti maksma“. Viimast öeldist kinnitab ka ülalmainitud in- struktiivne päevakäsk. Seal lausutakse, et „Eesti Maanõukogu Vanematekogu ja Ajutine Valitsus tunnistasid kaheksatun- nise tööpäeva ja 1917. aasta töökaitse seadused maksvaks“.

Ent suuresti erinevalt käsitleb sama küsimust ex-vene ülalmainitud tööõigus- lik Ustav. Tema § 196. deklareerib, et „nende tööliste tööpäev, kes töötavad ainult päeva ajal, ei või ületada ühtteist ja poolt tundi“ ja 197. § lisandab sellele: „Nende tööliste tööaeg, kes kas või osaltki töötavad ka öö ajal, ei või ühe ööpäeva kestel olla kümnest tunnist pikem.“

Neist tekstidest on ilmsesti näha, et eesti allikate sisustik on vene Ustaviga vastuoluline. Vastuolulistest seadustest maksab üldpõhimõtteliselt ikka see, mis on antud hiljem. Selle põhimõtte järgi maksimaalse tööpäeva asjas võiksime pi- dada maksvaks eesti allikad ja tühiseks vene tööõigusliku Ustavi §§ 196. ja 197. Kuid sellisele väitele võiks leida vastu- väiteid. Esiteks, eesti allikate kaheksa- tunnise tööpäeva põhimõte on väljendatud vaid deklaratiivselt. Sellise deklaratiiv- se normi teostamiseks oleks veel vaja vastavat normatiivset eriakti, millist aga tänini ei ole veel järgnenud. Teiseks, deklaratsioon, mis väljendab kaheksatun- nise tööpäeva mõtte, on oma õiguslikult jõult ainult määrus. Tööõiguslik Ustav aga on seadus. Kuid on ju nii, et määrus ei muuda seadust.

²⁾ Käitis, Betrieb, zavedenie tähendab tööõiguses umbes sama, mis ettevõttegi, Unternehmen, predpriatie majandusteadustes. Tema mõiste on määrateldud ja üksikasjaliselt analüüsitud tööõigusteallikus kirjutises — Artur-Tõeleid Kliimann, Käitis ja ettevõtte, Tartu 1930, Eritrükk „Õigusest“, 1930, nr. 8 lk. 7, 9 jj.

³⁾ RT 1918, 1, Eesti Vabariigi kodanikkudele. Edaspidiseis aruteludes see allikas on märgitud lihtsalt sõnaga — deklaratsioon.

⁴⁾ Ibid., Maanõukogu otsus kõrgemast võimust. Edaspidi tekstis lihtsalt otsus ehk Maanõukogu otsus.

⁵⁾ RT 1918, 3, Ajutise Valitsuse võimupiiridest. Edaspidi lihtsalt — seadus ehk Maanõukogu seadus.

⁶⁾ RT 1918, 1, Tööpäevast ja töökaitse seadusest. Edaspidi lihtsalt — päevakäsk.

See vastuväide peaks paika ainult siis, kui oleks õige eeldus, et deklaratsioon andmise ajal oli Vabariigi Valitsusel kasutada üksnes määrusandlik võim, kuna seadusandliku võimu osaliseks tunnustati ta alles ülalmainitud Maanõukogu seadusega. See seadus anti aga deklaratsiooni avaldamisest tervelt kaheksa päeva hiljem. Maanõukogu otsuses on ju juttu ainult „määrustest“, kuna alles Maanõukogu seaduses mainitakse „määrustega“ rööbiti esmakordselt ka „seadusi“.

Tõeliselt ei ole see asi hoopiski nõnda. „Määruse“ ja „seaduse“ kõrvutiseadmise loos on kõigepealt unustatud, et revolutsiooni ajastu toimingud lähvad oma jõult põhjalikult lahku põhiseadusliku korra normatiivsetest aktidest. Revolutsiooni ajastu aktid on oma loomult kõik ürgsed ehk originaarsed. Põhiseadusliku korra normatiivsed toimingud on aga kõik alati tuletuslikud ehk derivatiivsed.

Originaarsete aktide „õiguslikkusk“ aluseks on revolutsioonilise liikumise poliitilised põhimõtted. Derivatiivsete aktide õiguspärasuse määrajaks on aga põhiseadus. Derivatiivsete aktide normitehnika nõuab, et korraldis oleks kokkukõlas määrusega, määrus seadusega, seadus põhiseadusega. Originaarsete normitehnika aga ei tee vahet seaduse, määruse ega korraldise vahel. Originaarsetele toimingutele on vaid tähtis, et nad oleksid kokkukõlas üksnes revolutsioonilise liikumise programmidega, manifestide ja deklaratsioonidega. Ja kui nad on seda, siis tuleb neid õigusepärasteks tunnustada. Prantsuse õigusteadus, mis on elanud üle mitmeid revolutsioone, läheb ses asjas märksa kaugemale.⁷⁾ Ta tunnustab revolutsiooni ajastu õigusepäraste võimuorganite kõrval isegi mitteõigusepäraseid. Mitteõigusepäraseid organeid, s. o. niisuguseid, mille teotsemiseks puudub õiguslik alus täiesti, on kaht liiki: „de facto“-ametnikud ja usurpaatorid.⁸⁾ Ainult usurpaatorite, s. o. avaliku teotsemise üldsuunast kõrvalekaldunud võimutsejate akte ei tunnustata, kuna aga de facto-ametnikkude toimingud loetakse seni maksvaks, kuni neid ei ole ex post tühistatud.

⁷⁾ Vt. Gaston Jèze, Les principes généraux de droit administratif, Deuxième édition, Paris 1914, lk. 454.

⁸⁾ De facto ametnik = le fonctionnaire de fait, usurpaator = l'usurpateur de fonction.

Meie ei tarvitse maksimaalse tööpäeva küsimuses, õnneks, niiviisi arutellagi. Meie tolle ajastu originaarsete võimude vahekorrad on dokumentaalsete aktidega juba küllaldaselt normeeritud. Meil esines 1917.—1919. aastate vahemaal seesuguste võimudena Maanõukogu, Maanõukogu vanematekogu ja juhatus, Päästekomitee ja Maavalitsus pärastise Ajutise Valitsusena. Põhimõtteliselt pidi „ain-saks kõrgema võimu kandjaks“ olema Maanõukogu. Ent tegelik olukord nõudis kõikide eelmainitud organite varustamist sellise võimu tunnustega. Ja tõeliselt omistatigi Ajutisele Valitsusele (Maavalitsusele) ja Maanõukogu vanematekogule ning juhatusetele kõrgem võim, kuid esialgu ainult Maanõukogu istungite vaheajaks. See toimus Maanõukogu otsuse alusel 15./28. novembril 1917. aastal. Kuid revolutsiooni süvenedes seegi kord tundus olevat häiriv. Ja 1918. aastal oma 23. novembri istungil Ajutine Valitsus otsustas ki oma tollaegse kohtuministri J. Jaaksoni esitusega pöörduda Maanõukogu poole, et temalt nõuda valitsuse võimupiiride laiendamist. See nõue rahuldatigi kohe järgmisel päeval. Oma seadusega Maanõukogu omistas Ajutisele Valitsusele õiguse käsitada kõrgemat võimu nüüdsest peale ka sel ajal, kui ta ise teotseb.

Eesti riikliku elu 1917.—1919. aastate vahemaal normatiivsete aktide vaheline jõusuhe on sedajärgi sootu teine kui tänapäev. Tolle aja aktidest oma jõu poolest asuvad esimesel kohal Maanõukogu otsused. Samale tasemele asetuvad ka Maavalitsuse ja Ajutise Valitsuse aktid, mis anti Maanõukogu istungite vaheajal kuni 24. nov. 1918. aastal, ja eranditult kõik nende organite need aktid, mis anti pärast viimaks mainitud kuupäeva. Teisele jõuastmele asetuvad Maavalitsuse ja Ajutise Valitsuse need aktid, mis anti kuni 24. novembrini 1918. aastal Maanõukogu istungite ajal.

Esimesele kohale asetavad aktid on oma õigusejõult originaarsed aktid. Viimaste hulka kuulub ka maksimaalset tööpäeva puudutav deklaratsioon. Sellest aga järeldub, et Eesti Ajutine Valitsus oli õigustatud kaheksatunnise tööpäeva põhimõtet deklareerima ja andma teda normatiivseks juhiseks kõigile riigiorganitele. Seda kinnitab selgesõnaliselt ka tollaegne selleministri kohusetäitja A. Tulp. Oma sellesisulises päevakäsus ta paneb ette „ametisse määratud riigiametnikkudele, omavalitsuse asu-

tistele ja ametiühingutele“ kaheksatunnise tööpäeva põhimõtte „täitmise järele valvata ja rikkumiste juhtumitest... teatada“.⁹⁾

Sellest kõigest järeldub ühtlasi, et deklaratsiooni ei saa kvalifitseerida määrusena tänapäeva terminoloogia mõttes. Et väljend „määrus“ esineb Maanõukogu otsuses, ärgu kedagi eksitagu. Ametliku akti iseloomustajaks ei ole tema nimetus, vaid tema sisu. Et tolleaegne määrus ei ole selle sõna tavalises mõttes määrus, nähtub kas või sellestki, et Maanõukogu otsus tituleerib ka kõrgema võimu akte „määrusteks“ ja isegi „korraldusteks“. Selles otsuses, näiteks, öeldakse ju, et „Eesti Maanõukogu tunnistas ennast Eestimaa ainsaks kõrgema võimu kandjaks, kelle määruste ja korralduste järele Eesti maal tuleb käia“.

Deklaratsioon on samasuguse jõuga, mis otsuski, sest Ajutisel Valitsusel olid samad volitused, mis olid Maanõukogul. Vahepeal kokku astunud Maanõukogu oli õigustatud selle, tema istungite vaheajal antud deklaratiivse „määruse“ kohta oma „otsuse“ tegema, s. o. oleks võinud küll deklaratsiooni tühistada. Seda ta aga ei teinud, ei teinud seda ka pärastised võimud. Järelikult deklaratsioon on jõus veel tänapäevgi.

Nagu ei saa võtta Maanõukogu otsust sellepärast määrusandlusvõimu delegatsiooniaktina, et seal esineb sõna „määrus“, niisamuti ei saa arvata Maanõukogu seadust sellepärast seadusandlusvõimu delegatsiooniaktiks, et seal esineb väljend „seadus“ rööbiti „määrusega“. Maanõukogu seadusest nähtub ilmsesti, et tema alusel avardatakse Ajutisele Valitsusele juba varem omistatud võimkonda ainult ajalises ulatuses, aga mitte jõuliselt. „Kuna Eesti Vabariigi riiklik korraldus ning loomine... alles käsil ja kõigi seaduste ja

⁹⁾ Seda kinnitab omakorda ka pärastine Ajutise Valitsuse deklaratsioon, mis on ajaloolise mälestisena avaldatud ka RT 1918, 3. Selles deklaratsioonis, mis on selle sõna tavalises mõttes, lausutakse tuleviku kavatsustest kõneledes, et töökaitse küsimusi ongi osaliselt juba lahendatud, et „... kaheksatunnine tööpäev (on) juba maksev“. Võrd. ka RT 1919, 50, II, töö- ja hoolekandeministri A. Palvadre ringkiri linna- ja maakonnavalitsustele ja töökaitsekomissaridele.

määruste väljaandmine ning maksmapanek Maapäeva kaudu isegi tema istungite ajal täiesti võimalik ei ole, nagu see loomulik ning õige oleks, kui juba kindel riiklik korraldus täiesti maksuma on hakanud“, siis otsustatakse „Ajutist Valitsust volitada igal ajal, ka Maapäeva istungite ajal, kindla korra loomiseks tarvilikke seadusi ning määrusi välja anda ning maksuma panna veel enne, kui need seadused ja määrused on Maapäeva poolt läbi vaadatud ja heaks kiidetud“. Seades kõrvuti viimast fraasi Maanõukogu otsuse kolmanda lõikega, nähtub, et see, mis oli võimalik varemalt üksnes Maanõukogu istungite vaheajal, on siitpeale võimalik ka isegi istungite ajal. Ja rohkemat ei midagi.

Eelarutelust on ühtlasi selgunud, et deklaratsiooni peame mõistma normatiivse aktina, aga mitte ainult Valitsuse tööprogrammina, s. o. kavatsusena ja sihitlusena tulevaseks tööks. Öeldes, et „kaheksatunnine tööpäev... hakkab uuesti maksuma“, deklaratsioon väljendab põhimõtte, mis on normatiivseks juhiseks kõigi organite avalikus teotsemises.

Olgu lisandatud, et ex-vene tööõigusliku Ustavi §§ 196. ja 197., mis on deklaratsiooniga vastuolksuses, olid tühistatud juba 1917. aastal. Tööliste ja Soldatite Saadikute Nõukogu võttis vastu resolutsiooni, mis pani maksuma senise kümnekuni üheteistkümne- ja poole tunnise tööpäeva asemel kaheksatunnise. Saksa okupatsiooni võimud ei tunnustanud seda korraldust. Kuid Eesti Ajutine Valitsus kuulutas selle põhimõtte uuesti maksvalks. Nõnda siis juba ajalooliselt ei ole kaheksatunnise tööpäeva deklaratsioon paljas tööprogramm, vaid ühel hoobil ka selle programmi teostus ise.

Kaheksatunnise tööpäeva maksmahakkamisega tekkis meie tööstuses ja kaubanduses üsna ebatavaline õiguslik olukord. Deklaratsioon tühistas kõik senimaksunud korraldused, kuid maksimaalset tööaega üksikasjalisemalt määritlevat uut seadust ei ilmutatud. Nõnda on olemas suur tühik meie sotsiaalse seaduseandluse selle osa alal. Seda tühikut saab küll teatava määrani täita, nii näiteks kaitiste sisekorra määrustega, osaliselt aga omavalitsuste sundmäärustega.

Raadio tähtsusest politseiteenistuses.

Hiljuti oli „E. Politseilehe“ veergudel jutt sellest, kui tähtis on raadio meie aja politseile, kuidas vastavad rahvusvahelised organisatsioonid katuvad teha kõik, mis vähegi teha annab, et raadio kasu politseile veelgi suurendada, kuidas üksikute riikide valitsused kulutavad suuri summasid eriliste politseiliste raadiojaamade siseseadmiseks jne. Politsei peab kasutama kõik tehnilised abinõud, mis vähegi võimaldavad edukalt töötada kuritegevuse vastu, et saavutada oma eesmärke. Ja sarnaste tehniliste abinõude hulka kuulub esirinnas kahtlemata raadio, mille suur parimus seisab selles, et politsei saab töötada väga kiirelt, kiiremini kui kurjategijad — aja võit aga tähendab võitluses kuritegevuse vastu kui mitte kõik, siis ometigi väga palju.

Kuidas töötab raadio tegelikus elus, kuidas ta võib mõnel juhul anda suurt kasu politseile tema igapäevases töös, sellest jutustab väga kujukalt Mauser, kes muu seas toob järgmise huvitava loo. New-Yorgis tapeti mõne aja eest Mary Pemberton, New Yorgi kuulsamaid sisearkitektele. Roim sündis Pembertoni ateljees. Washington Square'il. Tapjaks oli kuulsa naisterahva armuke, keegi Mochey Moberly. Roima motiiviks oli röövimine, võib olla ka roimari tahe lahti saada armukesest, kes juba hakkas noorele meesterahvale närvidele käima. Sest Pemberton oli elatanud naisterahvas, kelle vanadus teda aga kuidagi ei takistanud alata uute rumaluste tegemises armastuse alal, õigemini seksuaalelu alal. Viimane Mary Pembertoni armuke, nimetatud M. Moberly, oli nähtavasti intelligentne inimene, kusjuures aga täiesti südametunnistusega, kes siis, kui ta tüdines ära vana-nevast naisterahvast, külmavereliselt kalkuleeris, kuidas saada kaks hüvet korraga: palju raha ja lahti naisest. Ainsaks võimaluseks nende sihtide taotlemisel osutus roim, ja mees tappis külmavereliselt, hästi läbimõeldud kava järgi naise ja pistis oma tasku 56 tuhat dollarit.

Võib olla, oli terves loos väga palju süüdi ka naine. Kindel igatahes näib olevat see, et naisterahvas tegi Moberlyst lõpuks hariliku suteneeri. Sest on kindlaks tehtud, et Pemberton, kes teenis palju raha, mitmel puhul ütles oma parastisele roimarile: mis sa muretsed, kas sul pole hea elada — tööd sul pole vaja

teha, mina hoolitsen juba igapidi sinu eest! Kord sai Pemberton väga kasuliku töö ühe mitmekordse miljonäri suvilas Long Islandil. Leping oli sõlmitud 70.000 dollari peale ja andis naisarkitektile palju tulu. Ta kõneles sellest muidugi ka oma armukesele, lisades veel juure: sul pole vaja karta midagi, kui ma suren, saad sa kõik raha, mis on minu seinakapis. Pealegi ei suuda sina oma väikese mõistusega midagi suurt ära teha. Võib olla, olidki need sõnad roima mõtte tekitajaks. Naine oli liig ettevaatamatu, seletades, et tal on raha, ja tähendades, kus raha seisab; peale selle haavas ta mehe enesetunnet, kes varsti näitas, et ta suudab siiski „midagi ära teha“, see midagi aga maksis naise elu.

Tapmine sündis, nagu öeldud, naise ateljees, roima toimepanemise paigaks oli valitud see koht muidugi seepärast, et seinakapist kohe hankida igatsetud kapital. Pärast roima kordasaatmist ronis mõrtsukas ateljee aknast tänavale ja tegi seda nii osavalt, et seda keegi ei märganud. Kava oli, nagu tähendatud, põhjalikult läbi mõeldud. Tuli muidugi kohe põgeneda. Põgenemise sihiks oli pääseda venna juure, kes asus Alaskas, kellel olid suured kaevandused, mida aga ei suudetud hästi käima panna raha puudusel. Mõrtsukas oli veendunud, et venna tina- ja antimoonikaevandused on kulda väärt, et on vaja ainult asjasse panna raha, et palju teenida. Võib olla, oli mehel õigus. Raha ta igatahes muretses, kuigi ta seda kasutada ei saanud.

Roimar tõttas jaama ja sõitis otsekohe Clevelandi lennuplatsile. Enne lennukile asumist aga ajas ta maha oma vurrud, muutis oma juuksevärvi — ja arvas, et sellega on kõik tehtud. Pealegi oli kindel, et roim otsekohe avalikuks ei tule, vaid võib olla alles päeva või kahe pärast. Kõik läks alul hästi, just nagu kavas oli nähtud ette. Mõrtsukas jõudis õnnelikult üle riigi piiri ja oli arvamisel, et nüüd on kõik korras: Kanadasse jõudes on kõik päästetud. See arvamine oli ainus viga, mis roimar tegi. Kveebekis istus mees rongile ja sõitis Vanukuveeri, kuhu ta jõudis samuti talkistamatult. Vanukuveerist läks reis juba jälle lennukil edasi Alaska sihis. Nome'is, piirijaamas, väljus ta lennukist, et end legitimeerida. Roimar näitas ametni-

lkule ette oma paberid, mis olid väliselt korrast ja mis olid antud välja härra Nicholssoni nimele St. Johnist, Kanadast. „Nicholsson?“ küsis ametnik imestunult. „Teie näopilt ja teie näppude jäljed on juba kümme päeva meie juures, ja kui ma ei eksi, pole teie sugugi see, kelle nime kannavad teie dokumendid.“ Tuleb juure liisada, et mõrtsukas oli 14 päeva teel, kusjuures ta oli sõitnud vahetpidamata, kasutades igalpool kiiremaid sõiduvahendeid. Ametnik tähendas veel, et eksimine on muidugi võimalik, kuigi ta on väga kindel oma silmadele. Ta lõpetas jutu järgmiste sõnadega: „Ja nüüd, härra Moberly, palun tulla ühes minuga politseisse.“ Roimar oli nii imestunud, et ta ei suutnud sõnagi lausuda. Tal oleks, võib olla, veel olnud võimalusi põgenemiseks, kuid ta ei teinud midagi ja tunnistas politseile puhtsüdamlikult oma süü üles. Mõrtsukas oli kõike arvestanud, ta oli nädalate kaupa mõelnud roima kordasaatmise ja põgenemise üle. Tema teostas oma kava minutilise täpsusega, ta tegi aga suure vea, mis tal, võib olla, maksab elu — ta unustas raadio olemasolu. Seepärast ei saanud ta ka endale ette kujutada, kuidas oli pildi ja näpujälgede saabumine võimalik Kanada piirile enne tema tulekut — kasutas ju tema kiiremaid liikumisabinõusid. Oleks teade ühes isikukirjeldusega edasi antud traadi-teel, nagu roimar ise arvas, oleks ta vist kinnivõtmisest pääsenud, sest tema välimus oli moonutatud ja kiire piirile saabumise tõttu oleks võimalik olnud tema lõplik kadumine Alaska hiiglaväljadele.

Euroopa riikides pole politseiraadio veel nii arenenud kui Põhja-Ameerikas, kuid siiski võib raadio arvele ka Euroopas juba panna mitu tähtsat areterimist. Sama Mauser jutustab ka mõnest Euroopas sündinud loost. Nii võidi alles hiljuti kinni võtta tänu ainult raadiotele kaks petist ja varast. Saksamaal kõrvaldas keegi Willi Ackermann, kes oli hoiukassa sekretäriks, 36.000 saksa marka ja põgenes. Asjast anti otsema teed teada raadio kaudu nii saksa kui ka välismaade jaamadele. 35-aastane petis võeti raadio andmete põhjal kinni Viinis, Asperni lennuväljal — parajasti siis, kui mees tahtis põgeneda lennukil (millega ta aga ka poleks kuigi kaugele jõudnud). Kohalolev politseiametnik tundis petise ära näopildi järgi, mis oli üle antud raadio kaudu. Ta võeti kinni ja tema juurest leiti kõigest 8000 marka varastatud rahast, peale selle veel väike re-

volver, mille loata kandmise eest tuleb veel eriliselt vastutada.

Samuti kukkus sisse tänu raadio olemasolule 21-aastane ametnik Bela Horvath Viinist, kes sai Viini postkontorist võltsitud allkirja abil 46.000 shillingut. Mees põgenes. Tema isikukirjeldus anti edasi raadioteel ja paari päeva pärast oli kurjategija käes. Tema areteeriti Kopenhaageni läheduses, Taanis. Varga juurest leiti veel 41.000 shillingut, nii et kaugelt suurem osa varastatud rahast kätte saadi. Peab tähendama, et raadiol on peale muu veel see tähtsus, et ta võimaldab kurjategijat kiiresti kinni võtta, s. o. siis, kui tema käes on veel varastatud raha või asjad.

Kõik need juhtumid näitavad, et politseiraadio tähtsus pole mingi väljamõeldus, et tema sisseseadmine pole mingi tuju rahuldamine, mingi hooplemine tehnikaga, vaid et ta reaalses elus on tähtis. Praegu ei saa ta tähtsus kahjuks veel olla nii suur, kui see tehniliselt oleks võimalik. Raadio saab hästi töötada siis, kui leidub vastavaid politseijaamu igalpool maailmas. Siis, kui ka kaugemas maailma-nurgas on olemas politseiraadio, pole kurjategijal enam võimalik põgeneda, siis ei jää tal muud üle, kui kodukohas jäljetult kaduda, mis aga jällegi ei luba nautida neid mõnususi, mis loodetakse kätte saada varastatud või röövitud raha abil. Tuleb aeg, mil kurjategija päevapilt, näpujäljed, isikukirjeldus jne. on kõikide politseiasutuste käes enne, kui kurjategija suudab veel konstrueerida mingisuguse alibi. Otsimiskiri ei käi tulevikus enam kurjategija kannul, jõudes kohta, kus kurjategija viibis, ja kust ta alles lahkus, otsimiskiri jõuab tulevikus enne kohale kui kurjategija ise, nii et politsei saab korraldada kurjategijale „korraliku vastuvõtu“. Kaob praegune olukord, kus kurjategija rändab ühest linnast teise ja ühest riigist teise ja otsimiskiri sammub tema kannul — kuid alati hilinemisega, mis võimaldab edasi jääda vabadusse.

Euroopa riikidest on eriliselt Ungari hakanud viimaste aastate jooksul tähelepanu pöörama politseiraadiotele. Üldse näib see küsimus peale Ameerika Ühendriikide ja Kanada, eriti huvitavat Kesk-Euroopa riike: Ungarit, Austriat, Saksamaad ja Tšehhoslovakkia. Ungari valitsus on viimaste aastate vältel kulutanud suuri summasid politsei-raadiojaamade korraldamiseks. Tsentraaljaam politseiraadiotele asub muidugi Ungari pealinna, Budapestis. See

jaam asub otsekohhe Budapesti raadio-saatejaama kõrval. Politsei kesk-raadiosaatejaam on 0,6-kilovatiline, vastuvõtte sissead on samuti korralik. Politsei kesk-raadiojaam on alalises ühenduses teiste Euroopa riikide pealinnade vastavate jaamadega (kahjuks pole neid aga veel igas tähtsamal pealinnas), peale selle aga peab keskjaam alalist ühendust Ungari politsei-raadiojaamadega. Viimaseid on arvult õige palju, kui võtta arvesse Ungari territooriumi suurus ja elanikkude arv. Ungaris on praegu 240 raadio-vastuvõttestaam, mis on ainult politsei käsutuses. Nii seisab väike Ungari praegu politseilise raadio mõttes esimesel kohal Euroopas ja kogu maailmas. Seda arvu suurendatakse alata, nii et Ungari muutub varsti eeskujuks kõikidele riikidele. Neist 240-nest jaamast asub umbes pool Budapestis, mis võimaldab Budapesti politseil alati kiiresti tegutseda. Ülejäänud jaamad asuvad provintsilinnades, tähtsamates raudtee-punktidest ja piiriäärsetes kohtades. Piiride juures töötab peale selle veel kolm väikest politsei-raadiosaatejaama, mille abil Ungari politsei saab tarbekorral ühendusse astuda naaberriikide piiripolitseiasutustega, mis äärmiselt tähtis mõne kuriteo kordasaatmise ja kurjategija põgenemise puhul.

Ungari politsei-raadiojaamad töötavad nii telegraafi kui ka telefoni alal. Lainete pikkus kõigub 85 ja 90 meetri vahel. Jaamades on teenistus ja valvekord nii seatud, et need töötavad vahetpidamata — ööd kui päevad. Keskjaam Budapestis on varustatud veel erilise diisel-mootoriga,

mis võimaldab töötada ka erilistel juhtudel.

Budapesti keskjaam asub hiljuti asutatud politseiametnikkude koloonia keskel, nii et ta iseenesest on kaitstud ka siis, kui välised jõud kipuvad tema kallale.

Lõpuks tuleks veel mainida, et Londoni raadioinsener H. W. Adey konstrueeris hiljuti väikese raadioaparaadi, mis on saateja vastuvõtteaparaadiks, mis töötab umbes 30 km. peale, ja mille suurus pole takistuseks aparadi kaasaskandmisel. Aparaat on umbes sama suur kui harilik latern, mida Londoni politseinikud kaasas kannavad udusel ajal. Aparadi võib vabalt panna vöörihma külge, nii et ta ei takista politseiniku liikumist ega ka tema tegutsemise vabadust. Praegu ei saa veel öelda, kui võrd praktiline on uus aparaat, kuid kõik andmed lubavad oletada, et insener Adey leidis on põhjapaneva tähtsusega politseile. Politseinikul avaneb tulevikus võimalus alati astuda ühendusse teiste ametkohtadega, komissariaadiga, keskkohaga jne. Politseinik pole enam kunagi üks, tema saab alati ja igalpool abi. Pealegi on keskkohad alati ühenduses politseiga, nad võivad kiire iseloomuga käske ja teateid ajaviimatult edasi anda, mis äärmiselt tähtis kuriteo kordasaatmise korral. Peab aga juure lisama, et ka kurjategijad ei maga, ka nemad katsuvad leida abinõusid, kuidas paraliseerida raadiohädahoitlikku tegevust. Londoni kurjategijad ongi juba endale soetanud raadiojaama, mille asupaik veel kindlaks tegemata, ja mille abil segatakse politseijaamade tegevust.

D. O.

Katsed politseiteenistusse astuda soovijaile Preisis.

Hiljuti pandi Preisis toime uus isikute vastuvõtmise kord politseiteenistusse. Juba varem pidid politseiteenistusse astuda soovijad sooritama erilised katsed, mis aga peasjalikult piirdusid kehaliste katsetega. Arvati, et füüsiliselt terved ja tugevad mehed suudavad täita kõiki neid mitmekesiseid ülesandeid, mis politsei peale on pandud. Nüüd on sellest seisukohast loobutud ning kehaliste katsetega käivad käsilkaes ka kandidaadi vaimlise arenemise ja tasapinna katsed. Esialgu vaadatakse kandidaat arstliselt läbi, kui ta on tunnustatud füüsiliselt terveks, võe-

takse ette teisi katseid, mis peavad selgitama kandidaadi iseloomu jooni ja tema vaimlist arenemist ning vaimlise arenemise võimalusi. Sarnaseid katseid on juba varem Preisis toimetatud: nimelt seati uus kord katsena sisse Vestfaleni ja Pommerni provintsis. Saavutatud tagajärgedega ollakse täitsa rahul, nii et uus kord nüüd hakkab maksma Preisis terve ulatuses ja hiljem arvatavasti üle terve Saksamaa.

Politseiteenistus on, nagu kõigil teada, raske teenistus, see elukutse kuulub kahtlemata raskeimate hulka. Ta nõuab ini-

meselt väga palju nii kehaliselt kui vaimliselt, mistõttu on muidugi väga soovitatav nii üldsuse kui ka riigi huvides, et poliitseis leiaksid teenistust ainult niisugused isikud, kelle füüsiline ja vaimline arendamine lubab oletada, et nad seisavad alati oma raske teenistuse ülesannete kõrgusel. Poliitseiteenistus on ka elukutse, see pole mingisugune ajutine amet, nagu tihti armastatakse temale vaadata, mida tuleb ja võib kõrvale jätta, nii pea kui leidub midagi kergemat ja tulutoovamat. Poliitseiteenistus nõuab inimeselt täit füüsilist ja vaimlist jõudu, nõuab palju jõudu ja seepärast tuleb temast eemale hoida isikuid, kellel pole andi ja võimeid poliitseiteenistuse jaoks. Teiselt poolt tuleb katsuda leida kandidaatide seast just neid, kes kõige enam kõlvulikud poliitseiteenistusse.

Poliitseinik seisab iga päev tegelikus elus, temal tuleb tegemist teha kõikide eluavaldustega, kõikidest kihtidest pärit inimestega. Seetõttu on soovitatav, et poliitseinikke valitakse võimalikult ka kõikidest rahva kihtidest. Välispoliitseinik (samal määral, kuid teisel kujul, teises olukorras ka kriminaalpoliitsei ja poliitilise poliitsei ametnik) võib igal silmapilgul sattuda situatsiooni, kus temast ja ainult temast oleneb inimeste tervis ja isegi elu, jääda situatsiooni peremeheks igas olukorras on seetõttu üks tähtsamatest ja esimestest nõuetest. Edasi on poliitseinik riigivõimu esindaja, seda on muidugi ka teised ametnikud, kuid ükski teine ei paisa rahvale nii silma kui poliitseinik — ja poliitseiniku väljaastumise ja ülalpidamise järgi otsustab mass riigivõimu ja -autoriteedi üle. Kuid ka puhtmajanduslikkudest kalkulasioonidest välja minnes peab riik ettevaatlik olema inimeste paigutamisel ja vastuvõtmisel poliitseiteenistusse. Ei saa võtta teenistusse inimesi, kes varajast peavad nõrga tervise pärast teenistusest lahkkuma, see annab riigile lisakulusid enneaegsete pensionide, toetuste jne. näol. Lõpuks on aga ka poliitseiteenistusse astuda soovijal enesel tähtis, et saaks kindlaks tehtud, kas ta võib poliitseiteenistusse või mitte. Peaaegu keegi neist inimesist, kes tahavad astuda poliitseiteenistusse, pole katsunud selgusele jõuda selle üle, mis on poliitseiteenistus ja missuguste raskustega see on seotud. Seetõttu ei pane harilikult ka keegi endale küsimust ette: kas ma ka kõlban poliitseiteenistusse, kas minu jõud vastab üles-

seatud nõuetele, tegeliku elu nõuetele? Muidugi mõista on mittevastuvõtmine alati suureks pettumuseks inimestele, kuid mis seal parata. Jääda poliitseiteenistusse ja sellele mitte kõlvata, on veel suuremaks pettumuseks. Inimene raiskab kallist aega ja energiat selleks, et lõpuks jõuda veendumusele, et valitud elukutse on halvasti valitud — kas võib olla suuremat pettumust!

Kuna kehalised katsed on kõikjal enam-vähem ühesugused, pole mõtet nende juures lähemalt peatuda, küll aga on need katsed huvitavad, mis käivad vaimlise arendamise kindlakstegemise kohta, samuti need põhimõtted ja see suund, mis on aluseks võetud kõnesolevate katsete tegemisel. Seni käidi põhimõtte järgi, et üldhariduslike tasapinna kindlakstegemine on see alus, millele tuleb rajada arvamisi kandidaadi kõlvulikkuse kohta poliitseiteenistusse. Säärane vaade arenes rippuvalt tegelikust elust. Kuid praegu niisugune põhimõte enam ei rahulda. On ilmselt selge, et teatud haridusline tasapind ei näita sugugi veel kuivõrd on teatud isik kõlvulik ühele või teisele ametile. Need ajad on möödas, kus arvati, et, näiteks, ülikooli haridusega isik võib kõlba kõikidele ametitele. Sellele lisaks tuleb veel see asjaolu, et praegu, mil igal pool maailmas valitseb terav tööpuudus, leidub, nii siis ka Preisis, hoopis rohkem teenistusse astuda soovijaid kui on vabu kohti. Vana põhimõtte järgi käies oleks tulnud suurendada nõudmised kandidaatide üldhariduslike tasapinna suhtes. Kuid, nagu tähendatud, on sellest printsiibist loobutud.

Seda on tehtud peaaegu kõikjal kahel motiivil. Kõigepealt jõuti otsusele, et hariduslike tsensuse esiplaanile tõstmine on ebasotsiaalne. On hulk noori inimesi, kellel pole võimalik omandada suuremat haridust. Majanduslik seisukord ei luba üheltpoolt teha lisakulusid koolitamise mõttes ja teiselt poolt ära jääda tegelikust tööst. Palju noori inimesi peab varajast hakkama leiba teenima, et ennast ülal pidada, et aidata ka oma lähemaid sugulasi. Kui jätta kõrvale sarnased noored inimesed poliitseiteenistusse võtmisel, siis langeksid teatud kihid üldse välja poliitseiteenistusest, mis aga poliitseile pole soovitatav, kes tahab ennast, nagu juba alguses tähendatud, komplekteerida just kõikidest rahvakihtidest. Kuid sarnasest põhimõttest üksi ei jätku. Poliitsei pea-

nõue seisab ikkagi selles, et teenistusse tuleb võtta ainult kõige paremaid inimesi. Tegelik elu on näidanud, et just neist kih-tidest, mille liikmed peavad noortena juba hakkama praktilisele tööle ja ei saa täiendada oma haridust, tulevad tihti isikud, kes väga hästi kõlbavad politseiteenistusse, kes on füüsiliselt ja vaimliselt värsked, kes on väga arenemisvõimelised ja kes muutuvad headeks politseiametnik-kudeks. Teiselt poolt näitab praktika — ja mitte ainult Preis — et hea kooliharidus ja isegi ülikooli haridus pole sugugi veel kindlustuseks sellele, et inimesest saab hea ametnik, eriti hea politseinik. Seniajani ei käinud keskkooli lõpetanud isikud Preis üldse haridusliste katsete alla, mis ka arusaadav, sest need katsed tahtsid selgitada ainult hariduslist tase-pinda. Keskkooli haridusega mehi võeti kohe politseiteenistusse — kui nad selleks füüsiliselt kõlbavad. Tagajärjed pole alati olnud parimad ja ongi osalt põhjustanud uue korra maksmapanemist. Eriti halb oli vana kord tähendatud mõttes seepä-rast, et ei suudetud selgusele jõuda kandi-daadi hingeelu, närvide seisukorra jne. kohta. Teenistusse võeti väga õrnu mehi, kes muidugi raskele teenistusele kaua vastu panna ei suutnud, närvilisi inimesi, kes pahatihti kaotasid pea, nii pea kui sei-sukord muutus veidi keerulisemaks. Kes alati olid ärritatud ja sellega sünnitasid palju halba, kes olid osalt päris haiglased ja kelle koht oleks olnud haiglas või õige-mini närvikliinikus või isegi hullumajas, igatahes aga mitte politseis.

Vana korra halb külg seisis peale muu veel selles, et esitati ainult minimaalseid nõudmisi ja et üldine ja ühtlane katsete meetod puudus. Uus kord peab seetõttu täitma kaks ülesannet: leidma kandidaa-tide seast neid, kelle keheline ja vaimline arenemine lubab eeldada täielikku kõlvu-liikkust politseile, ja maksuma panema üht-lase korra igalpool, et kaoks mõned aset-leidnud juhtumid, kus ühel pool olid kat-sed kergemad kui teisel, kus eksaminaa-tori arvamisest ja talitamisest olenes kõik.

Nüüd tekib muidugi küsimus, missu-guste põhimõtete järgi käia kandidaatide seast isikute leidmisel, kes on kõlvulikud politseiametnikud. Preisi politseiinstituudi presidendi van den Berghi arvates on tähtis järgmiste printsiipide ülesseadmine ja läbiviimine:

1. Kandidaadi valikul ei tohi mõõdu-andev olla selle kooliharidus, vaid mõõdu-

puuks tuleb võtta teenistusse astuda soo-vija teo- ja arenemisvõime. Võib juh-tuda, et muidu üldiselt vastuvõetava kan-didaadi hariduses tulevad ilmsiks tähtsad puudused, näiteks emakeele halb tund-mine. Kuid isegi sarnane puudus üldhari-duses ei või mõõduandev olla: kui katse-taja jõuab veendumusele, et kandidaadi puudulik haridus ei olene ja ei olenenud kandidaadist, vaid kõiksugustest teistest asjaoludest ja et kandidaadi üldine arene-mine pakub küllaldaselt kindlustusi selleks, et ta suudab peatselt täita puudusi üldhari-duses, tuleb kandidaat võtta teenistusse, kui ta ka füüsiliselt on terve ja kui on vabu kohti.

2. Katsete toimepanemisel tuleb pan-na eriline rõhk uurimustele, mis peavad näitama, kas kandidaadil on neid võimeid ja seda andi, mis nõutakse just politsei-ametnikult. On kahtlemata selge, et üksikud vaimlised funktsioonid mängivad suurt osa elukutses: ühe elukutse juures mängivad tähtsat osa ühed funktsioonid, teise juures — teised. Igasuguseid vöimeid saab arendada ja peab arendama, kuid arendada saab ikkagi ainult seda, mis juba olemas. Kui inimesel puudub mingisugune võime, siis ei aita ka kõik katsed selle saamiseks ja arendamiseks. Meie teame, et inimene, kellel puudub kuulmine, ei saa seda kuulmist kunagi omandada, muusika jääb talle alati vööraks ja tundmatuks alaks. Samasugune on lugu teiste võimetega. Sellest järg-neb, et katsete ülesanne seisab muu seas selles, et leida, missugused võimed on kat-sealusel olemas ja missugused temal puu-duvad, eriti aga: kas tal on neid võimeid, mis tähtsad politseiteenistuses. Tuleb uurida, kas katsealune oskab kiiresti sei-sukorda hinnata, seletusi taibata, kas ta suudab hinnata tähtsaid momente, neid välja tõstes teiste seast, kas ta mälu on hea ja kas ta suudab just tähtsamaid asia-olusid selgesti ja hästi meeles pidada, kas ta suudab selgesti edasi anda teateid ja nähtud asju, kas ta oskab loogiliselt mõel-da, kas ta reageerib kiiresti küsimustele ja asjaoludele, kas ta suudab täie jõuga oma tähelepanu pöörata mingisugusele sündmusele pikema aja vältel, kas tema õiglustunne on arenenud, kas tema kõlb-lus- ja õiglustunne on terve jne.

3. Kuid teovõimest üksi ei jatku po-litseiteenistuse jaoks. Politseinikul peab teovõime kõrval olema samal määral

töötahet, ta peab olema energiline ametnik. Siin läheb katsetamine juba üle terve katsealuse isiku uurimisele, tema iseloomu kindlakstegemisele. Muidugi ei saa — vähemalt praegu — mõne isiku iseloomu kindlaks teha mõne minutiga või isegi mõne tunniga: seaduse praeguse sisu juures puuduvad meil need mõõdupuud, need kindlad alused, mis väljendaksid kohe inimese iseloomu. Mida kauem kestab katsetamine ja katsealuse tähelepanu alla võtmine, seda paremaid tagajärgi võib saavutada. Sellest, kuidas katsealune ennast üleval peab igapäevases elus, kuidas ta reageerib ühele või teisele nähteile, kuidas ta töötab jne., võib teha teatud järeldusi katsealuse iseloomu suhtes. Kui nüüd sarnastele tähelepanekutele juure lisada veel materjal, mis käib katsealuse senise elukäigu kohta, tema senise ümbruskonna, eluviiside, huvide jne. kohta, siis võib saada enam-vähem selge pildi kandidaadi isikust, tema voo-ruustest ja puudustest. Ja väga tähtis on tugevate külgede leidmise kõrval puuduste leidmine, sest just need puudused suudavad tihti iseloomustada inimest ja selgesti näidata, kas ja kuivõrd ta kõlbab politseiteenistusse. Äge iseloom, oma isikust liig suur lugupidamine, apaatia, energia puudumine — need on sarnased puudused, mis ei tohi aset leida isiku juures, kes tahab oma elu pühendada politseiteenistusele.

4. Igal juhul aga tuleb kõrvaldada vastuvõtmisel need kandidaadid, kelle juures on märgata labiilsus, järjekindlusetus, püsimatus, muutlik meel, samuti loomulikult kõik psühhopaadid. Just niisugused isikud toovad, politseiteenistuses olles, politseile väga palju kahju. Nende närvid lakkavad töötamast esimesel tõsisel silmapilgul, nad toovad seetõttu tihti määratud kahju publikule, politseile ja endale. Politseinikul peab olema tugev füüsiline tervis, selle kõrval peab aga politseinik ka vaimliselt olema terve ja tugev; politseiteenistuses kulutatakse väga palju ja väga kiiresti jõudu, rohkem ja kiiremini kui publik seda arvab ja politseinikud ise seda teavad: see tõsiasi aga nõuab ainult igapidi terveid inimesi.

Kui nüüd kõik nõudmised kokku võtta, siis võib öelda, et isik, kes kõlbab politseiteenistusse, peab olema kehaliselt ja vaimliselt värske ja noor, liikuv, arenevõimeline, kindla iseloomuga, terve õiglus- ja moraalitundega, sihikindel ja

energiline ning töövõimeline. Sarnase isiku leidmiseks korraldatakse katsed.

Nagu teada, võetakse praegu ka teistel aladel ette kõiksuguseid katseid isikutega, et selgusele jõuda, kas vastav isik kõlbab ühe või teise ala jaoks. Ühendriikides, kuid ka teisel võetakse vabrikutesse ainult sääraseid isikuid, kes katsetel suudavad tõendada, et nad kõlbavad tehnilise töö jaoks. Viimasel ajal on hakatud siin ja seal ka kandidaatide seast välja valima andekamaid (mitmesugusteks otstarveteks, mitmesuguse eesmärgiga), sel puhul tehakse katseid kandidaatide intelligentsi kindlakstegemise suunas. Saksa kaitseväge võetakse ainult iseloomult kõrgel astmel seisvaid isikuid. Muidugi korraldatakse sarnaste kandidaatide leidmiseks jällegi iselaadi katseid. Preisi politsei korraldab, nagu nägime, ka katseid, kuid need lähevad tublisti lahku äsjamainitud katsetest; õigemini, nad sisaldavad kõik need katsed. Politsei soovib saada korralliku iseloomuga intelligentseid isikuid, kes ka tehniliselt suudavad tarbekorral midagi ära teha. Kuid politsei läheb oma nõudmistes veel kaugemale: politsei tahab saada ainult isikuid, kes on arenemisvõimelised ja kes suudavad täita neid väga mitmekesiseid ülesandeid, mis tegelik elu ja seadused politsei peale panevad.

Muidugi tekib nüüd küsimus: kui võtta eelpoolloetletud põhimõtted õigeks, kuidas siis tegelikult katsetel tegutseda? Kuidas jõuda selgusele ühe ja teise küsimuse suhtes? Kas on katseteks mingisugune kindel meetod ja, kui sarnane olemas, mis pärast on see õige? Mispärast on just valitud üks teatud meetod ja mitte mõni teine või kolmas? On selge, et katsetamise kord, katsetamise viisid, samuti nagu terve katsetamise programm ei saa olla juhuslikud, nad peavad olema teatud uurimiste viil. Ja just tähendatud suunas, just selle programmi väljatöötamise kallal, just katsetamise viiside kallal on pikemat aega töötatud. Preisi politseinstituut on neid küsimusi pikema aja jooksul uurinud ja sõelunud. Võimalik oli sarnane töö ainult tänu rikkalikule materjalile, mis saadi paljude teoreetikute ja praktikerite töö tagajärjel loengute pidamisel ja praktiliste tööde tegemisel kutsepsühholoogia, pedagoogika ja juhtide väljaõpetamise alal. Neid materjale kasutati kõigepealt selleks, et nende najal kindlaks teha politseiametniku kutsega ühendusesolevaid

omadusi, et saada kutseanalüüsi. See töö tehti tuntud ja vilunud politsei-ohvitseri abil. Võeti appi just politseiohvitseri, et saada materjali ja aluseid, mis on kokkukõlas tegeliku eluga, mis pole ainult rohelise laua taga istumise ja kalkuleerimise viljaks. Sarnasel teel saadud andmed ja tagajärjed võrreldi nende katsetega ja materjalidega katsete juures, mis ette võetakse eraettevõtetes, organisatsioonides ja teistes riigiasutustes. Sel teel saadi lõpuks katsetamise programm, mis lühidalt eelpool toodud ja mis peaks tõesti vastama tegeliku elu nõuetele.

Esimesi katseid uue korraga tehti 1928. aastal. Prooviti selle programmi kohaselt nimelt kandidaate, kes soovisid astuda Brandenburgi politseikooli, kusjuures aga katsetest saadud muljetest ja tagajärgedest ei tehtud mingisuguseid järeldusi kandidaatidele — need katsed tahtsid olla ainult eksperimendiks, mis muu seas hästi õnnestus. Taheti kindlaks teha kaht asjaolu: kõigepealt kas katsete ulatus ja viis on otstarbekohased ja võimaldavad saada tarvilikke teateid ja ülevaateid ja missugused ülesanded on kõige praktilisemad. Katsete tagajärjed fikseeriti iga kandidaadi kohta eraldi ja kirjalikult. Sellejuures hinnati kandidaati kui tulevast politseinikku ja tehti eeldusi iga kandidaadi tegevuse suhtes politseinikuna. Neid andmeid ei antud edasi politseikoolile, vaid jäeti politseiinstituuti. Kursuste lõpul, aasta pärast, andis kooli juhatus ja õpetajaskond oma arvamise iga kandidaadi kohta — see tehti samuti kirjalikult. Saadud andmed võrreldi katsetel hangitud andmetega — ja mõlemad andmed sobisid enam-vähem kõigi kandidaatide kohta.

Kui asi oli nii kaugel ja esimene laialatusline katse oli näidanud, et seatud suund on õige, hakati asja praktiliselt läbi viima. Katseid ja programmi, mis esialgsel kujul olid õige laialdased, vähendati, nii et katsete läbiviimine osutus täiesti võimalikuks nii majandusliselt seisukohalt kui ka organisatsiooni mõttes. See vähendamine ja lühendamine aga ei muuda põrmugi asja sisu, jäeti õieti ainult ära, mis oli üleliigne, mille järgi tegelikult tarvidust pole, asja lihtsustati, kuid lihtsustati nii, et selle sisu ei kannatanud lihtsustamise all. Katsena pandi uus kord maksma esialgu kahes provintsis: Vestfalenis ja Pommernis, nagu alul juba tähendatud. See katse tõendas veel kord, et kavatsus

on hea ja praktiline, mille tagajärjel otsustati uus kord üldiselt maksma panna.

Katsed jagunevad kahte gruppi: Kõigepealt võetakse katsed ette gruppide viisi, hiljem katsetatakse kandidaate juba üksikult. Katsed gruppide viisi kestavad igale kandidaadile umbes kaiks tundi. Need katsed on harilikult kirjalikud ja nende alusel katsutakse otsusele jõuda selle kohta, kui võrd teovõimeline on kandidaat üldse vaimliselt ja missugused erivõimed tal on, mis on tähtsad politseiteenistuses. Sellejuures antakse katsealustele sääraseid ülesandeid, mis on sisult laialdase iseloomuga ja mis võimaldavad lahendamist mitmel viisil. Et jõuda paremini selgusele kandidaadi võimete üle, antakse nüüd juba lahendamiseks mitu ülesannet. Sarnasel juhul otsustatakse kandidaadi võimete üle kõikide tööde najal, mitte ainult üle või kahe töö alusel. Kui äpardub üks ülesanne, võib teine sellevastu hästi õnnestuda. Neid, kelle lahendused näitavad juba tunduvalt puudusi, kõrvaldatakse edaspidistelt katsetelt.

Neile katsetele järgnevad juba katsed üksikult. Kuna grupikatsed pidid andma pildi kandidaadi töövõimetest, peavad üksikkatsed selgitada aitama, kuidas saadi vastav töö, mis pärast just ühtemoodi lahendati ülesanne, aga mitte teistmoodi. Tähelepanu alla võetakse ühtlasi terve katsealuse ülalpidamine (tema esinemine, töötamisviis, agarus, ettevaatus, asja läbikaalumine, osavus), kusjuures katsutakse selgitada tema töötahet; läbirääkimistel katsealuse elukäigust katsutakse saada tervet pilti katsealuse isikust. Muidugi pole sarnased katsed ka katsetajatele kerged, viimastele on nad, võib olla, isegi raskemad kui katsealustele, kuid eesmärk laseb unustada vaeva ja pingutused.

Katsed võetakse Preisis ette 32 kohal. Katsetajateks on politseikoolide lektorid, kelle peamet on politseikooli teenistus; peale nende viibib eksamil alati ka eriline politseiohvitser, kellel on teadmisi ja kogemusi sarnaste katsete alal. Kui vaja ja kui vähegi võimalik, kutsutakse eksamitest osa võtma ka vastav politsei- või ametarst. Katsete kohta seatakse kokku põhjalikult motiveeritud heaksarvamine, milles fikseeritakse täpselt kõik katsealusel leitud omadused. Need heaksarvamised saadetakse vastavale ülempresidendile, kellel siis on võimalus valida kandidaatide seast parimaid. Suuremaid kogemusi on muidugi Vestfaleni ja Pommerni

katsetajatel, kellel juba teatud kogemused olemas tänu praktikale. Nendele katsetajatele korraldati aasta eest veel erilised kursused, et täiendada nende teadmisi ja neist teha teadlikke ja igapidi ettevalmistatud eksamineerijaid. Need katsetajad võeti abiks teiste ametnikkude väljaõpeta-misel, kellele tahetakse tulevikus teha ülesandeks viia läbi eksamid kohtadel.

On endastmõistetav, et katsetajaid ei saa ette valmistada nende vastutusrikkale tööle mõne kursusega. Katsed, milledest on jutt, on ju oma iseloomult niisugused, mis nõuavad rikkalikke elu- ja teenistus-kogemusi, inimeste tundmist ja kiiret arusaamist. Katsetajateks võivad seetõttu olla ainult vanad, kogenud ametnikud, kellele kursused on ainult abiks meetodite tundmaõppimisel ja meetodite ühtlustamisel. Kursused tahavad ka ainult selgitada katsete suunda, sihti ja tarvidust ning tähtsust. Alles praktiline töö võib neist ametnikkudest teha korrapäraseid eksamineerijaid, kellel oma katsekogemused ja teatud katseterutiin. Väga tähtis nende katsete juures on muudugi kõikide katsetajate lähedane koostöötamine. Nagu juba öeldud, on katsetajateks politseikooli õpetaja (üks või mitu), politseiohvitser ja arst. Nii et kolme eriala esindajad viivad katsed läbi. Vaja on käsi-käes töötamiseks aga, et kõigil oleks selge katsete siht, ja et kõigil oleks ühtlane katsete meetod. Muudugi sunnib programm kõiki katsekomisjoni liikmeid tegutsema ainult teatud raamis. Siiski aga ei sisalda programm sarnaseid täpselt fikseeritud nõudmisi, mis ei võimaldaks üldse individuaalselt tegutseda. Selles seisabki kõnesolevate katsete hea külg, et teatud raamides antakse võimalus oma äranägemise järgi selgusele jõuda nende küsimuste kohta, mille pärast katsed ette on võetud.

Uue korra peale tuleb muudugi ainult kui tervikku peale vaadata, tuleb ainult silmas pidada katsete sihti. Üksikasjad on muutlikud, nad pole praegu, võib olla, isegi veel kõige täiuslikumad, neid muudetakse kindlasti ja muudetakse alati, rippuvalt saadud kogemustest ja tegelikust elust. Katsetajad peavad püüdma leida parimaid teid seatud sihtide taotlemiseks. Praegu on asi veel nii korraldatud, et katsetajad ja keskkohd — politseiinstituut — seisavad alalises ühenduses üksteisega. Katsetajad täiendavad keskkoha materjali, annavad praktilisi näpunäiteid, kuna keskkohd uurib katsete kogemusi, mis saadud teistelt aladelt. Katsete tehnika on arenemisel igal alal, kus sarnased katsed võetakse ette, ja saadud kogemusi ning ettevõetud parandusi ja täiendusi püütakse kasutada nii palju kui võimalik politseilisteks otstarveteks. Muidugi on terve probleem veel katsetamise ajajärgus, muudugi pole katsete tehnika veel kuigi suuresti arenenud, kuid teoreetiliste kaalutlemiste üleviimine praktilisele pinnale on iseneest juba suur edusamm. Algas on tehtud. Ja seni Preisil saadud kogemused näitavad, et seatud suund on õige, et politsei isikliku koosseisu pärast ei tule enam mures olla, see paraneb iga aastaga. See aga on väga ja väga tähtis praegu, mil kõikjal suurenevad politsei ülesanded, kuna aga ülesannete suurenemisega käivad tihti käsi-käes püüded vähendada seda aparati, mis neid ülesandeid peab täitma. Preisi politsei püüe on kasvava töö juures inimeste arvu mitte suurendada ja kõik tööd ära teha veel paremini, kiiremini ja täpsemini kui varemalt — see on võimalik ainult isikliku koosseisu tubliduse tõstmise teel, millele just peavad kaasa aitama katsed, millest oli jutt.

— t.

Maanteede kongress Washingtonis.

Iga nelja aasta tagant peetakse rahvusvaheline maanteede kongress, kuhu saadavad oma esindajaid kõik suurriigid ja millest võtavad osa ka paljude väiksemate riikide delegaadid, kuulub ju maanteede küsimus ühenduses alatasa kasvava autode liikumisega nende rahvusvahelise tähtsusega tehniliste küsimuste hulka, millede parim lahendamine on võimalik ainult riikidevahelise vastastikuse nõu- ja abiand-

mise kaudu. Käesoleval aastal peeti järjekorraline kongress Washingtonis, Ühendriikides, ja see kongress kujunes ainuüksi juba seetõttu väga huvitavaks, et teede probleem — nii linna tänavate kui ka maanteede küsimus — on eriti akuutne Ühendriiges, kus autode arv on haruldast suureks ja jõuavankrite liiklemine erakorraliselt elav. Just Ühendriikide suurlinnades, New-Yorgiga eesotsas, on liikumise

küsimus nii keeruliseks muutunud, et seda nähtavasti enam teisiti lahendada ei saa kui mitmekordsete tänavate ehitamise abil. Washingtoni kongress lõppes mõne nädala eest, Euroopa riikide esindajad on tagasi jõudnud ja praegu võib juba teha üldkokkuvõtteid seatud eesmärkidest ja saavutatud tagajärgedest. Ja kuigi kongress ei ole, võib olla, täitnud neid lootusi täiel määral, mis tema peale pandi, on ta siiski annud palju head ja ülevaatlikku. On ta siiski suutnud valgustada neid raskeid, mille all kannatavad maanteede suhtes praegu enam või vähem kõik riigid, on ta annud tähtsaid näpunäiteid ja jõudnud samm edasi raske probleemi lahendamisel.

Teede küsimus iseenesest on muidugi sarnane, mis ei kuulu oluliselt politsei kompetentsi: teede ehitamise, korrashoiu jne. eest kannavad hoolt teised asutused; uute teede rajamise ja vanade teede klassidesse liigitamise küsimused jne. võetaks ette ilma politseita, sest need küsimused pole mõistagi otsekohe ühendatud korra ja julgeoleku küsimustega. Kuid teede — eriti linnatänavate — küsimus on siiski tähtis politseile. Viimane peab kas üksi või aga koos omavalitsus- või riigiasutustega, mis tegemist teevad teede ehitamisega ja korrashoiuga, kontrollima teede headust ja vastupidavust, valvama teatud ulatuses teede parandamise järele jne.; politsei kompetents sellel alal on igas riigis isesugune, kuid teatud piirini on politsei igalpool kohustatud teede järelevalve alal koos töötama vastavate teiste riigi- või omavalitsusasutustega. See on arusaadav. Liikumise reguleerimine ja sellega seotud hädaohtude kõrvaldamine on politsei otsekohene ülesanne. Ja ka seepärast ei tohiks politseile üksikõiksed olla küsimused, mis on seotud teede ehitamisega ja parandamisega. Meie väikestes oludes pole neil küsimusil muidugi seda põhjanevat tähtsust kui mõnes Lääne-Euroopa riigis või Ühendriigis, kuid siiski pole ka meil tähtsusetu, millisest materjalist ehitatakse linnatänavad ja maanteed, kuna ühe materjali, näiteks asfaldi juures, on liikumisega ühenduses olevate õnnetusjuhtumite arv suurem kui teise juures; ka meil pole tähtsusetu, kuidas ja kuhu ehitatakse maanteid, sest mitmed viimaste aastate autoõnnetused maal, millele ka politseinikud on reisijatena ohvriks langenud, on tingitud ainult ebasoodsast tee ehitamisest, ebasoodsast tee suunast. Meil on teede küsimus teatud mõttes isegi õige

tähtis, kus maanteede küsimus on alles viimasel ajal hakanud leidma põhjalikumat ja selgemat lahendamist.

Washingtoni kongressil harutati kahe osakonnas kuus peaküsimust, mis kõik on ühenduses tänavate (maanteede) ehitamisega, liiklemise reguleerimisega tänavatel (maanteedel) ja tänavate (maanteede) valitsemisega ning vastava järelevalve teostamisega. Esimeses osakonnas harutati tänavate (maanteede) ehitamise küsimusi ja nimelt: 1. küsimus: Kogemused teede ehitamisel ja parandamisel, kui materjalina tarvitatud: a) tsementi, b) kive või midagi sellesarnast; 2. küsimus: Meetodid tõrva, õlide ja asfaldi kasutamisel materjalina uute teede ehitamisel, resp. vanade parandamisel; 3. küsimus: Tänavate (maanteede) ehitamine asumaades ja üldesarnastes kohtades, kus väga vähe teid, kus liikumine alles lapsekingis ja hakkab aegamööda arenema. Teises osakonnas harutati liikumise ja valitsemise küsimusi, nimelt: 1. küsimus: Eelarved tänavate (maanteede) ehitamiseks ja korrashoidmiseks ja finantseerimise võimalused. 2. küsimus: Mitmekordsete tänavate ehitamine. 3. küsimus: a) liikumise reguleerimine suurlinnades ja nende lähemas ümbruskonnas, b) sõidukite paigutamine tänavatele ja platsidele, sõidukite mahutamine garaazidesse.

Kõikidele riikidele saadeti aegsasti käte eelpooltähendatud programm, kusjuures paluti ka kirjalikult avaldada seisukohti loeteldud küsimuste suhtes. Riikide esindajad, kes viibisid Washingtoni kongressil, olid ka kõik juba varakult saatnud kirjalikke nõuandmisi, soove ja seisukohti, nii et see kirjalik materjal sai olla aluseks suulisile läbirääkimisile ja vaidlusele. Muidugi läksid arvamised üksikute küsimuste suhtes teravalt lahku, rippuvalt kogemustest, mis loomulikult igalpool isesugused, sest tänavate ja maanteede ehitustingimused on igas riigis isesugused, olenevalt maapinnast, ilmastikust jne. Pealegi on üksikute ehitusmaterjalidega tehtud ühelpool rohkem katseid, teisel vähem. Iga esindaja kaitses oma maa katseid, kuid lõpuks saadi siiski üldine ülevaade.

Kokkuvõetult otsustas kongress järgmist:

Kõigepealt tuleb tähendada, et nii esimese kui ka teise osakonna tööd olid võrdsetel rasked — jällegi sellepärast, et praktika, kogemused ja rahaline seisukord pole kaugeltki ühtlased maailmas ka teede

ehitamise ja korrashoiu alal. Mis nüüd puutub esimesse osakonda ja selle poolt lahendatud küsimustesse tänavate (maanteede) ehitamise alal, siis jõuti järgmisele arvamisele. Tänavate (maanteede) ehitamise tehnika on väga mitmesugune maailmas, siiski peab tähendama, et enam-vähem igalpool on läbi löönud põhimõte ehitada teid betoonist, asfaldist või kivist (nii on, näiteks, täitsa kõrvale heidetud põhimõte, mida varem katsuti läbi viia suuremates Euroopa pealinnades: ehitada tänavaid puust — see on pööraselt kallis ja ebapraktiline). Seda arvesse võttes, harutati ka peajasjalikult küsimusi, mis on ühenduses teede ehitamisega ja parandamisega loeteldud materjalist, ja vahetati mõtteid olemasolevatest kogemustest. Kõige moodsam materjal on kahtlemata betoon, millega on tehtud hulk katseid just Ühendriiges. Kuid ka teised riigid on hakanud siin ja seal tarvitama betooni, kuigi mitte sel määral kui Ühendriigid. Betoonte halbus seisab kõigepealt selles, et see on õige kallis lõbu. Tegelik elu näitab seejuures, et betoonteel on kasulikum (ja, võib olla, isegi odavam) raske liikumise juures. Tänavad ja maanteed, mida kasutavad kõigepealt autobused ja veoautod, peavad kaua vastu, kui need on tehtud betoonist. Iseküsimus on, kui võrd on betoon kasutatav igas ilmastus. Ka raske koormaga veovankritele on betoonte parimaks ja võrdlemisi odavaks teeks. Palju vaieldi siin just küsimuse üle, kui võrd tasuv on betoonteede juures suurem kulu, mis on ühenduses selle materjali tarvitamisega.

Elavaid vaidlusi tekkis kividega sillutatud tänavate küsimuse ümber. Sel alal on kõikidel riikidel suur praktika selja taga, on katsutud kivide tarvitamisest teede ehitamiseks ja parandamiseks üldse loobuda, kuid aga pole siiski suudetud läbi viia, kas rahalistel põhjustel, takistustel, mis olenevad maapinnast ja ilmastust või teistel kaalutlustel. Iseloomustav on aga see, et selle materjali suhtes kokkuleppele ei jõutud ja mingit konkreetset otsust ei tehtud. Küsimus jäi lahtiseks ja vaevalt seda lahendab ka järgmine, 1934. a. kongress. Samuti lahtiseks jäi muu seas küsimus ka teise materjali — kummi — tarvitamise kohta, mida on kasutama hakatud Inglismaal ja Ühendriiges. Neil riikidel on teatud kogemused kummiteede alal, teistel puuduvad nad sootuks, mispärast ka pikemalt selle küsimuse üle ei vaieldud.

Väga huvitav on see kongressi otsuste osa, mis käib asfaldi või asfalteeritud teede kohta. Siin juhiti kõigepealt tähelepanu nendele halbustele, mis on ühenduses teede ehitamisega tõrvast, asfaltbituumenist ja asfaldist. Asi seisab selles, et märja ilmaga muutuvad asfalt-teed väga libedaks. Just see libe asfalt on nii mitu ja mitu tuhat korda olnud põhjuseks tänavõnnetustele: inimesed libisevad ja jäävad auto alla, autod ei saa pidurdada, mille tagajärjeks on sõidukite kokkupõrkamised ja üks-teise otsa ajamised. Pimedal ajal ei näita autolaternad libedal ja märjal asfaldil juhile teed, autovalgustus ei aita põrmugi — on sama hea, nagu seda polekski, selle tagajärjeks on muidugi jälle tänavõnnetused. Asfaldi halvust omadusist on juba palju kaevatud, igas riigis nurisevad just automanikud ja -juhid asfaltteede üle, mille tagajärjel, näiteks, Prantsusmaa juba viie aasta eest loobus asfaltteede ehitamisest. On tehtud mõningaid katseid asfaltteede halbuste paraliseerimiseks, kuid kindlaid tagajärgi pole ka need katsed annud: nii on, näiteks, asfaltteed üle tõmmatud tõrva või asfaltbituumeni kihiga, millesse segatud kiviprügi — neid katseid on eriti palju tehtud Berliinis — kui hea aga sarnane parandamine on, ei saa veel kindlasti öelda. Kongress harutas seda küsimust pikemalt ja laiemalt, ilma et oleks suudetud ja võidud võtta kindlaid seisukohti. Näib nagu oleks omal ajal nii väga eelistatud asfaldi päevad tänavehituse materjalina loetud — vähemalt praeguse liikumise ja selle korra juures.

Mis nüüd puutub küsimustesse, mida harutati teises osakonnas, siis tuleb kõigepealt tähendada, et see osakond konstateeris, et tänavate (maanteede) üle valitsemise aparaadid on peaaegu igas riigis isemoodi konstrueeritud, samuti valitseb ka väga suur mitmekesisus tänavate (maanteede) ehitamise finantseerimise alal. Edasi selgus, et praegu pole veel ühtki riiki maailmas, kes oleks juba suutnud korda seada peateede võrgu ja seda kohaldada autode liikumisele. Mõnelpool on küll juba ära tehtud palju, kuid kaugelgtki mitte nii palju, kui seda nõuavad meie olud. Kuid ümber ehitada ja parandada — rippuvalt autode liikumisest — pole vaja ainult peateid, ka 2. ja 3. järgu teed tulevad kohaldada autode liikumisele. Kõigest sellest näeme, et teede, eriti maanteede, küsimus on igalpool terav, et see küsimus pole lahendatud ka vanades ja jõukates riikides.

Kongress harutas kõiki neid küsimusi väga üksikasjaliselt, kusjuures jõuti järgmistele otsustele:

1. Väljaminekud tänavate (maanteede) ehitamiseks. Tänavaid ja maanteid tuleb parandada, ümber ehitada ja juure ehitada, kuigi see nõuab suuri kulusid. Seda tuleb teha seepärast, et parandatud teede süsteemi abil tõstetaks liikumise kasu üldse ja vähendatakse kulusid, mis on otsekoheses ühenduses liikumisega.

2. Tänavate (maanteede) ehitamise kavad. Teedevõrgu täiendamiseks ja parandamiseks tuleb kokku seada kava pikema aja, vähemalt aga mõne aasta peale ette. Mingit suuremat tulu pole loota seal, kus aetakse asja kuidagi aastast-aastasse ilma kindla pikemaajalise programmita.

3. Teede klassifitseerimine. Kui seatakse kokku teede ehitamise ja parandamise kava mitme aasta peale ette, siis on mõõdapääsematu ka teede klassifitseerimine, nende jaotamine liikidesse, olenevalt sellest, kui tähtis on üks ja teine tee liikumisele, kui palju üht ja teist teed kasutatakse liikumiseks. Klassifitseerimisel tuleb kõigepealt esile tõsta peateid, s. o. teid, kus liikumine kõige elavam (n. nim. 1. klassi teed, resp. 1. ja 2. järgu maanteed, resp. riigiteed, resp. provintsiaalteed, resp. maakomateed, raiooniteed jne. — iga riigis nimetatakse sarnaseid teid erinevusega). Teise järgu tähtsusega oleks siis teed (maanteed), millel on ainult kohaline tähtsus (talveteed, küladevahelised teed, 3. ja 4. järgu maanteed jne.). Lõpuks aga ei tohiks ära unustada teid, mis on määratud ainult autoliikumisele — muidugi pole võimalik sarnaseid teid igalpool sisse seada, neid tuleks aga ehitada seal, kus see vähegi võimalik ja kus elav autode liikumine seda nõuab üldise julgeoleku kasuks ja õnnetuste ärahoidmiseks. Sarnaseid teid on juba mitmepool asutatud ja tegelik elu on näidanud, et neist on tõesti väga palju kasu.

4. Teede järelevalve. Et teid ehitada hästi ja otstarbekohaselt, et neid parandada tõesti nõuetekohaselt, selleks on vaja, et kõrgemad võimud teede alal peaksid alalist kontrolli kas otsekoheselt või kaudselt teedetegemise mõttes alluvate asutuste ja isikute üle. Väga tihti on seisukord niisugune, et neid ehitab vastav omavalitsus, kuna teede eest vastutajaks on riigiasutused. Sarnasel juhul peaks riigi keskasutustel või vastaval keskasutusel õigus olema teatud tingimusi üles seada

teede ehitamisel, teede järelevalve alal jne. Kõige paremini taotletakse sarnaseid eesmärke, kui keskvalitsus annab teid ehitavatele asutustele rahalisi toetusi teede ehitamiseks ja parandamiseks, ühtlasi seades üles nõudmise, et teid tuleb ehitada teatavaid tehnilisi tingimusi silmas pidades. Sel teel saab ka teede võrk üle riigi enam-vähem ühtlane.

5. Maksude määramine teede ehitamiseks ja korrashoidmiseks. Teede ehitamiseks ja korrashoidmiseks minevad kulud ei tohi põhimõtteliselt suuremad olla kui need kasud, mis otsekoheselt või kaudselt saadakse teedest. Ühtlasi tuleb ära jaotada maksud, mis lähevad teede ehitamiseks ja korrashoidmiseks, võimalikult ühetaoliselt, sealjuures aga arvesse võttes seda, et teid kasutavad ja rikuivad mõned kodanikud (sõidukite omanikud) rohkem kui teised. Üldse tuleb, arvesse võttes seda, et teed on tarvilikud kõigile, et teid kasutatakse kõige rohkem ja kõige raskemal määral ärilisteks otstarveteks, et teede olemasolu on kasulik kinnisvara omanikkudele, kelle kinnisvara asub teede ääres või läheduses, katsuda teede peale minevaid kulusid katta eriliste maksude näol. Soovitav on muu seas ka autode maks, mis aga ei tohi olla liig suur ja millest saadud raha tuleb kõik kasutada ainult teede heaks.

6. Laenude tegemine teede ehitamiseks. Üldiselt soovitatakse laenude tegemist teatud piirides teede ehitamiseks, sest, nagu tegelik elu näitab, puudub pea igalpool raha teede ehitamiseks ja parandamiseks suuremas ulatuses. Kuid laenuid võib teha ainult sarnaste kavade teostamiseks teede alal, mis on kasulikud ja tõesti hädavajalised. Sarnaste laenude tasumine ja samuti ka vastavate protsentide tasumine peab sündima võimalikult maksude abil, mis saadakse autodelt. Nii-sama tuleb neid laenuid kindlustada tähendatud maksuga. Laenude tasumise tähtaeg ei tohiks mingil tingimusel pikem olla kui vastavate teede eluiga.

Sellest kõigest näeme, et Washingtoni kongressil harutati niisuguseid küsimusi, mis ka meil praegu päevakorral ja mis meil juba enam-vähem lahendatud just suunas, mis kindlaks määrati tähendatud kongressil.

Väga huvitavaks kujunes ka küsimuse harutamine, kuidas korraldada liikumist nii, et üksikud liikumisvahendid, eriti aga raudtee ja auto (veoauto, autobus) ei kon-

kureeriks. See küsimus on praegu kõikjal põnev. Autod kipuvad ikka enam ja enam raudteid välja tõrjuma. Raudteed saavad hästi konkureerida autodega — nii inimeste kui ka eriti kaupade veo mõttes — ainult pikkade otsade peale, kuna lühikesed otsad lähevad ikka rohkem ja rohkem autode kätte. See küsimus pole veel kuskil lõplikult selgitatud ja kongress ei suutnud sel alal ka midagi konkreetset otsustada. Avaldati ainult mitmesuguseid soove, mis aga ka ei suuda küsimust põrmugi lahendada ja asja paigast nihutada. Ja tegelik elu käib ikkagi oma rada, vaatamata kõikidele resolutsioonidele. Selle küsimuse lahendamiseks soovitati järgmist:

1. Liikumist nii maal kui ka veel ja õhus tuleb korraldada nii, et see sünniks kõige otstarbekohasemalt. Tuleb alati pidada silmas, et liikumine tuleb nii seada, et see oleks tulutoov, mistõttu tuleb igal juhul konkreetset otsustada, millal, kus ja kuidas on kõige paremini liikumist korraldada.

2. Autobuste liikumine (inimeste ja kaupade veoks) tuleb igalpool seada kindla järelevalve alla, mille sihiks on hoolt kanda selle eest, et see liikumine sünniks regulaarselt, et ta sünniks otstarbekohaselt ja et üldine julgeolek selle all ei kannataks. Tuleb samuti valvata selle järele, et konkurents ei kujuneks liig suureks, mille tagajärgede all lõpuks ikkagi kannatavad autobuste kasutajad. Tähelepanu tuleb pöörata ka sõidu- ja veohindade kindlaksmääramisele, mis ei tohi olla liig kõrged, mis aga ka konkurentsi mõttes ei tohi olla silmapaistvalt madalad, sest ka selle tagajärg annab ennast mõne aja pärast tunda publikule.

3. Autod lõhuvad teid rohkem kui teised sõidukid, mistõttu on arusaadav, et neilt tuleb võtta rohkem vastavaid makse kui teistelt sõidukitelt. Ühtlasi aga ei tohi teedekasutamise ja sarnaseid makse panna ainult jõuvankritele, vaid tuleb õigluse põhimõtte teostamiseks panna ka teistele sõidukitele, võib olla küll teisel, väiksemal määral.

Mis puutub liikumise reguleerimisse, siis loomulikult peatuti ainult linnade liikumise reguleerimisel. Maal pole sarnane reguleerimine poliitsei poolt teostatav suurte kulude tõttu, pealegi on maailmas

ainult üksikuid kohti, kus niisugune reguleerimine on vajaline. Liikumise märkide ühtlustamise küsimust puudutati ainult üldiselt, sellest oli pikemalt juttu eelmisel, Milaano kongressil, kus vastu võeti tarvilikud otsused, mistõttu vaidlusi sellel teemal ei olnud.

Lõpuks tekitas elavaid mõtteavaldusi veel küsimus, mis meid erilisel viisil huvitab, mis aga siiski üldiselt huvitav ja näitab, missugusesse, otse väljapääsematusse seisukorda on praegusajal asetatud liikumise mõttes suurlinnad. Puudutati nimelt küsimust, kuidas vabastada suurlinnade keskused praeguse liikumise ülekoormatusest, mille tagajärjeks on hädaohtude alaline suurenemine ja liikumise kiiruse alaline vähenemine, nii et mõne linna keskpaigas, citys, saab autoga hoopis aeglase- mald edasi kui jalgsi, mis on muidugi ebanormaalne nähe. Rõhutati kõigepealt seda, et tramm tuleb tänavalt ära viia. Seda võiks teostada sel teel, et kesklinnades ehitatakse tunnelid, kuhu juhatakse trammide liikumine. Mõnes linnas on see osalt juba teoksil. Kui seda teha ei saa, tuleb tramm südalinnast sootuks ära kaotada ja asetada mingisuguse teise liikumisvahendiga (näiteks auto-omnibusega). Tänavate nurgakohtadel, kus jalakäijate liikumine väga elav, tuleb ehitada erikäike jalakäijatele, mis viivad üle tänavas kas mõnesuguse silla näol või maa-aluse tee abil. Viimase abinõuna soovitati mitmekordsete tänavate ehitamist, kusjuures siis üks kord võiks jääda jõuvankritele, teine muudele sõidukitele ja jalakäijatele, resp. üks kord jalakäijatele, teine sõidukitele. Muidugi on niisuguste kavade teostamine ühenduses hiiglakuludega, mõnes linnas aga teist pääsu nähtavasti ei ole. Mis puutub autokuuridesse, siis soovitati tungivalt sarnaste ehitamist suurlinnade südalinnadesse. See oleks abinõu, mille abil saaks kõrvaldada tänavail seisvaid autosid, mis liikumist sageli tunduvalt takistavad. Ameeriklased läksid oma ettepanekutega isegi nii kaugele, et nad nõudsid, et tulevikus saaks majaomanikele suurlinnade keskustes kohuseks tehtud uute majade (eriti võõraste- ja ärimajade) ehitamisel alumine kord jätta autogaraažideks.

Järgmine rahvusvaheline maanteed kongress peetakse 1934. aastal Saksamaal, arvatavasti Berliinis. R.

Ametlik osa.

Politseivalitsuse direktori käsukiri 13. dets. s. a. nr. 22.

Kohtu- ja siseministri resolutsiooniga 6. detsembrist s. a. on määratud kriminaalpolitsei vanemale assistendile Tõnis Rõuk'ile ja agendile Jakob Grünthal'ile kummalegi 100 kr. rahalist autasu hoolsa töö eest kuritegude jälgimisel, mille tulemuseks oli paljude kuritegude avalikuks tegemine.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga nr. 139 — 10. XII. s. a. Tallinna-Harju kriminaalpolitsei assistendi kohalt oma palvel vabastatud Aleksander Kihvas on paigutatud ümber oma palvel välispolitsei teenistusse ja määratud konstaabliks Tallinna-Harju prefektuuri koosseisu, arvates 1. detsembrist s. a.

Tartu-Valga prefektuuri konstaabel August Kürsa on ametist lahkunud oma palvel, arvates 6. detsembrist s. a.

Kriminaalpolitsei agent Aleksander Tamtik on kinnitatud vanemaks agendiks, arvates 1. detsembrist s. a.

Kohtu- ja siseministri käsukiri 15. dets. s. a. nr. 140.

Viljandi-Pärnu prefekti sekretär Valter Oja on vabastatud ametist oma palvel tervislistel põhjustel, arvates 1. jaanuarist 1931. aastast.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud

Rasina vallas elutsevate Daniel Muuga ja Daniel Kipli laskeriistaload jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas, Kavilda vallas elutseva Karl Augusti p. Peerna ja Tallinnas, S.-Pärnu mnt. 16—10 elutseva Aleksander Ado p. Haabi laskeriistaload.

Politseivalitsuse poolt on antud load

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Axel Juhani p. Seffersile Pälivere vallas, maksvusega 6. dets. 1931. a.; laskemoonaga kauplemiseks: Hans Andrese p. Saulile Märjamaa alevikus, maksvusega 31. jaan. 1932. a.

Politseivalitsuses on registreeritud:

1) Nädalaleht „Raadio“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas, väljaandja „Üleriikline Eesti Raadioühing“, vastutav toimetaja — Hjalmar Mäe.

2) Ajaleht „Töölise Aeg“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja — Elmar Karli p. Aalbok.

3) Ajakiri „Lood Elust“, hakkab ilmuma Tallinnas, kolm korda kuus, väljaandja ja vastutav toimetaja — Hilda Tomson.

4) Ajakiri „Postiteenijate Häälkandja“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord kuus, väljaandja — Posti-telegraafi ja telefoni teenijate kutseühisuse keskkjuhatus, vastutav toimetaja — Harald Jaanimägi.

Väljaandja: **Kohtu- ja sisem. administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Seil, Elise, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 30. 8. 24 a. nr. 4711. (26717)

Niirman, Adele, välja antud Harku vallavalitsuselt 4. 12. 28 a. nr. 196. (26718)

Orgusaar, Alide-Rosalie, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 3. 1. 29 a. nr. 1483. (26719)

Koomi, Emilie, välja antud Väana vallavalitsuselt 16. 3. 20 a. nr. 560. (26721)

Kalberg, Otto, välja antud Viimsi vallavalitsuselt. (26726)

Seppik, Raimond, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 18. 11. 27 a. nr. 1315. (26720)

Petersen, Gustav, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 22. 6. 28 a. nr. 369. (26722)

Eiche, Johannes, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 8. 1. 27 a. nr. 2105. (26724)

Schilling, Dittmar, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 4. 2. 26 a. nr. 182. (26727)

Munkov, Alice, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 13. 11. 28 a. nr. 1143. (26728)

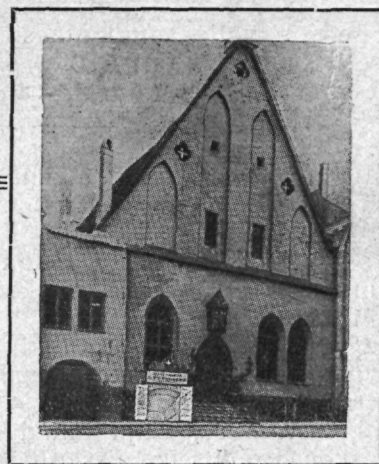
- Terras, Voldemar, välja antud Rae vallavalitsuselt 11. 2. 30 a. nr. 199. (26729)
- Jakobson, Aleksander Jakobi poeg, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 7. 1. 27 a. nr. 1748.
- Kõrb, Julius Hansu poeg, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 17. 1. 27 a. nr. 2829.
- Kiisler, Jüri Jaani poeg, välja antud Taevere vallavalitsuselt 23. 8. 21 a.
- Pihlak, Marie Johani tütar, välja antud Pärsti vallavalitsuselt 4. 1. 20 a. nr. 209.
- Plaksting, Julius-Karl Karli poeg, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 27. 11. 19 a. nr. 4.
- Vintmann, Johan Hansu poeg, välja antud Sürgavere vallavalitsuselt 15. 12. 19 a. nr. 152.
- Metshärg, Emma, välja antud Sõmerpalu vallavalitsuselt 23. 10. 20 a. nr. 928. (24295)
- Keel, Voldemar, välja antud Võru linna politsei ülemalt 9. 6. 21 a. nr. 4175. (24296)
- Nogo, Helene, välja antud Võru linna politsei ülemalt 2. 12. 19 a. nr. 1970. (24297)
- Allots, Alide, välja antud Haanja vallavalitsuselt 31. 1. 20 a. nr. 1292. (24298)
- Ilves, August, välja antud Võru linna politsei ülemalt 20. 11. 19 a. nr. 686. (24299)
- Jahu, Herbert, välja antud Võru linna politsei ülemalt 26. 10. 19 a. nr. 1127. (24300)
- Levet, Georg-Viktor, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 18. 1. 27 a. nr. 2538. (26401)
- Täht, Leena, välja antud Võru vallavalitsuselt 19. 2. 20 a. nr. 740. (26402)
- Valt, Aksel, välja antud Haanja vallavalitsuselt 31. 1. 20 a. nr. 676. (26403)
- Vellak, Leena, välja antud Nursi vallavalitsuselt 26. 3. 19 a. nr. 435. (26404)
- Sarnit, Gustav, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 26. 3. 20 a. nr. 873. (26405)
- Jaaniits, Rudolf, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 4. 12. 29 a. nr. 875. (26406)
- Türk, Jaan, välja antud Kasaritsa vallavalitsuselt 17. 6. 27 a. nr. 89. (26407)
- Raudmann, Alfred, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 29. 3. 27 a. nr. 38. (26408)
- Agapov, Arkadi Kirilli poeg, välja antud Mustjala vallavalitsuselt 1926 a.
- Kibena, Friedrich, välja antud Peri vallavalitsuselt 25. 8. 20 a. nr. 1097. (26409)
- Frichenbruder, Matilde, välja antud Peri vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 477. (26410)
- Hänmann, Friedrich, välja antud Veriora vallavalitsuselt 19. 12. 20 a. nr. 851. (26411)
- Mürsepp, Jaan, välja antud Võru jaoskonna politseikomissariilt 16. 9. 27 a. nr. 217. (26413)
- Daniel, Leonhard, välja antud Võru linna politsei ülemalt 5. 12. 19 a. nr. 2710. (26414)
- Pöder, Ida, välja antud Võru linna politsei ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 2856. (26415)
- Paal, Alviine, välja antud Võru politsei jaoskonna ülemalt 26. 3. 23 a. nr. 79. (26416)
- Mählberg, Meta, välja antud Võru linna politsei ülemalt 18. 11. 19 a. nr. 225. (26417)
- Raha, Amalie, välja antud Võru linna politsei ülemalt 2. 11. 19 a. nr. 1142. (26418)
- Jakobson, Aleksander Jakobi poeg, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 7. 1. 27 a. nr. 1748.
- Paap, Johannes Katta poeg, välja antud Ulila vallavalitsuselt 31. 1. 27 a. nr. 5. (44234)
- Rõbakov, Aleksander Aleksandri poeg, välja antud Senno vallavalitsuselt 11. 6. 25 a. nr. 1014.
- Poll, Alma-Pauliine Mihkli tütar, välja antud Kudina vallavalitsuselt 3. 4. 22 a. nr. 1170.
- Grünthal, Ida Jüri tütar, välja antud Kudina vallavalitsuselt 2. 2. 22 a. nr. 896.
- Tomson, August Jaani poeg, välja antud Pati vallavalitsuselt 18. 7. 29 a. nr. 47. (44241)
- Laurisson, Oskar Mihkli poeg, välja antud Paasvere vallavalitsuselt 31. 5. 30 a. nr. 1174. (44237)
- Kroodu, Marie Jaani tütar, välja antud Vana-Põltsamaa vallavalitsuselt 27. 1. 20 a. nr. 528.
- Peterson, Daavet, välja antud Elistvere vallavalitsuselt 11. 3. 20 a. nr. 1031.
- Koppel, Salme Augusti tütar, välja antud Kuremaa vallavalitsuselt 21. 1. 30 a. nr. 761.
- Rotmann, Karl, välja antud Pada vallavalitsuselt 9. 9. 26 a. nr. 421. (14878)

- Tisler, August Peetri poeg, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 18. 2. 27 a. nr. 20.
- Müürsepp, Anna, välja antud Satserinna vallavalitsuselt 24. 2. 21 a. nr. 154/37. (875)
- Paun, Marfa, välja antud Satserinna vallavalitsuselt 3. 3. 25 a. nr. 132. (874)
- Tammesson, Semjon, välja antud Velise vallavalitsuselt 19. 11. 29 a. nr. 127. (877)
- Paland, Semjon, välja antud Satserinna vallavalitsuselt 30. 5. 23 a. nr. 143. (924)
- Raudmets, Anastasia, välja antud Satserinna vallavalitsuselt 2. 10. 24 a. nr. 283. (1009)
- Jakobson, Aleksander Eduardi poeg, välja antud Kärü vallavalitsuselt 25. 10. 27 a. nr. 620. (7385)
- Salm, Voldemar, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 29. 1. 27 a. nr. 2980. (14874)
- Lipmann, Jüri, välja antud Raudteede politsei ülemalt 20. 2. 20 a. nr. 8233. (14875)
- Viskar, Fedja Gustavi poeg, välja antud Kolga vallavalitsuselt 7. 1. 27 a. nr. 4. (26137)
- Vomm, Peeter Juhani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 21. 9. 23 a. nr. 1667. (26138)
- Kiisson, Alfred Pauli poeg, välja antud Kolga vallavalitsuselt 28. 3. 30 a. nr. 34. (26141)
- Mäemurd, Mari Jüri tütar, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 23. 5. 28 a. nr. 235. (26143)
- Kullamaa, Aleksander Hansu poeg, välja antud Juuru vallavalitsuselt 17. 8. 1927 a. nr. 190. (26144)
- Allikberg, Jaan Siimu poeg, välja antud Alavere vallavalitsuselt 15. 12. 19 a. nr. 70. (26145)
- Poobus, Oskar Laasi poeg, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 1927 a. nr. 1756. (26146)
- Kerves, August Gustavi poeg, välja antud Tallinna sadama jaoskonna politseikomissariilt 1. 3. 20 a. nr. 444. (26147)
- Ait, Tiina, välja antud Abroka vallavalitsuselt 31. 3. 20 a. nr. 238. (26302)
- Härg, Vladimir, välja antud Vihterpalu vallavalitsuselt 24. 8. 27 a. nr. 41. (26303)
- Nõmm, Marie-Elviine, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 10. 2. 20 a. nr. 923. (26304)
- Veske, Elisaveta, välja antud Kuressaare jaoskonna politseikomissariilt 11. 5. 26 a. nr. 72. (26305)
- Koivell, Martha, välja antud Raudteede politseiülemalt 14. 11. 19 a. (14879)
- Vaimel, Johannes, välja antud Tapa jaoskonna politseikomissariilt 23. 5. 29 a. nr. 35. (23649)
- Meinart, Johannes, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 26. 5. 28 a. nr. 159. (23650)
- Birk, Nikolai Hendriku poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 14. 12. 19 a. nr. 104. (15510)
- Peterson, Juuli Martini tütar, välja antud Enge vallavalitsuselt 17. 3. 25 a. (16206)
- Jaanus, Aleksander Aleksandri poeg, välja antud Kaisma vallavalitsuselt 10. 5. 20 a. nr. 230. (16207)
- Luberg, Johanna Jakobi tütar, välja antud Kaisma vallavalitsuselt 30. 5. 24 a. nr. 183/083035. (16208)
- Agapov, Arkadi Kirilli poeg, välja antud Mustjala vallavalitsuselt 1926 a. (16209)
- Viskmann, Juula Jaani tütar, välja antud Sutlepa vallavalitsuselt 27. 1. 21 a. nr. 553. (25154)
- Saveli, Hans Jaani poeg, välja antud Piirsalu vallavalitsuselt 30. 12. 29 a. nr. 103. (25156)
- Truve, Artur Priidiku poeg, välja antud Piirsalu vallavalitsuselt 3. 5. 29 a. nr. 29. (25157)
- Proos, Jaan Johani poeg, välja antud Vormsi vallavalitsuselt 21. 4. 25 a. nr. 294. (25158)
- Silm, Johannes Mihkli poeg, välja antud Asuküla vallavalitsuselt 27. 4. 20 a. nr. 107. (25160)
- Krischlouk, Eduard Kerti poeg, välja antud Passlepa vallavalitsuselt 13. 11. 29 a. nr. 558. (25161)
- Turu, Leonella Mihkli tütar, välja antud Emmaste vallavalitsuselt 23. 3. 29 a. nr. 20. (25162)
- Pill, Juuli Jüri tütar, välja antud Vigala vallavalitsuselt 22. 9. 23 a. nr. 82. (25163)
- Parum, Rudolf Johannese poeg, välja antud Lähtru vallavalitsuselt 9. 10. 27 a. nr. 207. (25106)
- Viskmann, Liisa Madise tütar, välja antud Oru vallavalitsuselt 12. 1. 20 a. nr. 151. (25167)
- Holland, Johannes Matsi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 17. 3. 23 a. nr. 432. (25169)

- K a d a k, Anton Jüri poeg, välja antud Võnnu vallavalitsuselt 31. 7. 22 a. nr. 565. (25170)
- S u u r k ü l a, August Gustavi poeg, välja antud Sinalepa vallavalitsuselt 16. 12. 29 a. nr. 136. (25172)
- V e s t e r h o l m, Mary Johani tütar, välja antud Rikholdi vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 528. (25175)
- U s l a n d, Johannes Hansu poeg, välja antud Sinalepa vallavalitsuselt 10. 6. 29 a. nr. 45. (25176)
- G u t m a n n, Julius Ado poeg, välja antud Kloostri vallavalitsuselt 12. 2. 21 a. nr. 1571. (25431)
- K i i s e l, Aliide Marie tütar, välja antud Keila vallavalitsuselt 20. 5. 27 a. nr. 721. (25433)
- M a r i p u u, Mart Karli poeg, välja antud Vao vallavalitsuselt 30. 4. 21 a. nr. 1768. (25921)
- T ä m m o, Jakob Gustavi poeg, välja antud Porkuni vallavalitsuselt 12. 12. 20 a. nr. 603. (25922)
- H ä r g, August Jaani poeg, välja antud Ravila vallavalitsuselt 8. 2. 24 a. nr. 93. (26154)
- A l l i k, Mihkel, välja antud Muhu-Hellamaa vallavalitsuselt. (26230)
- M ü h l h a u s e n, Karl, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 27. 10. 27 a. nr. 1147. (26231)
- L i i v, Aleksander, välja antud Paatsalu vallavalitsuselt 9. 9. 27 a. nr. 301. (26232)
- T a r j a, Alma, välja antud Võru linna politsei ülemalt 5. 12. 19 a. nr. 2542. (26419)
- T a u b e, Verner, välja antud Võru jaoskonna politseikomissariilt 14. 11. 27 a. nr. 313. (26420)
- O l l e, Eduard, välja antud Haanja vallavalitsuselt 23. 3. 20 a. nr. 1142. (26421)
- P a a p s o n, Eduard, välja antud Rõuge vallavalitsuselt 6. 5. 20 a. nr. 476. (26422)
- O r g, Peeter, välja antud Rõuge vallavalitsuselt 31. 3. 25 a. nr. 18. (26423)
- T o o m, Aleksander, välja antud Saaluse vallavalitsuselt 19. 6. 28 a. nr. 35. (26424)
- K a l m u s, Vilhelmine, välja antud Lasva vallavalitsuselt 10. 8. 21 a. nr. 39. (26425)
- H a k m a n n, Juuli, välja antud Võru vallavalitsuselt 21. 2. 20 a. nr. 796. (26426)
- T u k m a z e v a, Agafia, välja antud Kastre-Võnnu vallavalitsuselt 28. 1. 20 a. nr. 925. (26427)
- S a a r m a, Mihkel, välja antud Viitina vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 247. (26428)
- N a s s a r, Eduard, välja antud Loosi vallavalitsuselt 11. 9. 28 a. nr. 45. (26429)
- M e i s t e r, Olga, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 2. 9. 21 a. nr. 1434. (26430)
- M ä g i, Emma, välja antud Võru linna politsei ülemalt 2. 9. 20 a. nr. 3535. (26431)
- D a n i e l, Kristjan, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 11. 3. 21 a. nr. 1375. (26432)
- K ä l u, Alfred, välja antud Viitina vallavalitsuselt 27. 7. 26 a. nr. 129. (26433)
- V a u, Maria Hansu tütar, välja antud Koigi vallavalitsuselt 21. 12. 29 a. nr. 101. (26528)
- K ö l u v e r e, Liisa Hindreku tütar, välja antud Avanduse vallavalitsuselt 19. 12. 1919 a. nr. 521. (26530)
- K r a f f i t, Dagmar Valteri tütar, välja antud Paide jaoskonna politseikomissariilt 14. 4. 1930 a. nr. 4. (26531)
- T u i s k, Hilda Hansu tütar, välja antud Hallingu vallavalitsuselt 15. 4. 24 a. nr. 94. (26532)
- J o h a n s o n, Karl Tõnu poeg, välja antud Esna vallavalitsuselt 12. 10. 20 a. nr. 1019. (26533)
- K u m m, Martin, välja antud Rae vallavalitsuselt 16. 9. 20 a. nr. 1966. (26731)
- P r i s k, Jüri, välja antud Rae vallavalitsuselt 2. 9. 24 a. nr. 168. (26733)
- M a r k u s, Leontine, välja antud Harku vallavalitsuselt 1925 a. (26734)
- P r e i h o l m, Johannes, välja antud Pranglisaarte vallavalitsuselt. (26735)
- S e p t e m b e r, Hilda, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 9. 12. 25 a. nr. 2241. (26737)
- L a u m e t s, Elmar, välja antud Tartu 1. jaoskonna politseikomissariilt 27. 9. 27 a. nr. 793. (26739)
- M e l n i k o v, Pavel, välja antud Irboska vallavalitsuselt 5. 11. 27 a. nr. 594. (26740)
- K u u s e o k s, Alfred, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 14. 1. 1929 a. nr. 1363. (26741)
- P a l t m a n, Karl, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 27. 2. 28 a. nr. 1128. (26742)

- Steinberg, Anna, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 11. 2. 20 a. nr. 5940. (26743)
- Siivers, Konstantin, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 26. 9. 23 a. nr. 1697. (26744)
- Kangur, Margarethe, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 21. 6. 26 a. nr. 1023. (26810)
- Kepmann, Martin, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 3. 2. 1923 a. nr. 169. (26811)
- Laili, Albert, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 7. 7. 23 a. nr. 1090. (26812)
- Raag, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 869. (26814)
- Kotsar, Elmar, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 5. 9. 27 a. nr. 810. (26815)
- Purask, Elmar, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 1. 3. 29 a. nr. 2029. (26816)
- Lenitsky, Anna, välja antud Pala vallavalitsuselt 1930 a. juunikuus. (26818)
- Tustit, Anton, välja antud Jõeletme vallavalitsuselt 1927 a. (26819)
- Veksmann, Johannes, välja antud Ravila vallavalitsuselt 14. 2. 28 a. nr. 24. (26820)
- Valt, Feodor, välja antud Maasi vallavalitsuselt 2. 8. 29 a. nr. 310. (26821)
- Soostermaaker, August, välja antud Pihlta vallavalitsuselt 22. 3. 29 a. nr. 1482. (26822)
- Neo, August, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 1929 a. nr. 816. (26823)
- Madisson, Aleksander, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 13. 7. 25 a. nr. 1974. (26824)
- Rakfeldt, Leena, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 18. 11. 1919 a. nr. 149. (26901)
- Schilling, Mary, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 5. 1. 27 a. nr. 2191. (26902)
- Blande, Jaan, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 16. 2. 20 a. nr. 7287. (26903)
- Kuusmann, Viktor, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 5. 7. 1926 a. nr. 1017. (26904)
- Koll, Aliide, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 7. 6. 28 a. nr. 293. (26905)
- Ikmeit, Amalie, välja antud Keila vallavalitsuselt nr. 1923. (26906)
- Peetsmann, Hilda, välja antud Kohila vallavalitsuselt 19. 5. 27 a. nr. 102. (26907)
- Bökov, Agafia, välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna ülemalt 14. 7. 24 a. nr. 1182. (26908)
- Juur, Anna, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 27. 11. 19 a. nr. 271. (26909)
- Hein, Mihkel, välja antud Pihlta vallavalitsuselt 19. 2. 24 a. nr. 304. (26910)
- Krikk, Richard, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 29. 4. 26 a. nr. 623. (26911)
- Roosi, Aleksander, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 29. 1. 1927 a. nr. 2987. (26912)
- Kulderknupp, Tõnu, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 6. 12. 19 a. (26913)
- Kasemets, Elviine, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 29. 4. 1921 a. nr. 15793. (26914)
- Vrangell, Paul, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 12. 1. 1920 a. nr. 6721. (26915)
- Küttim, Marie, välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna politseikomissariilt 16. 1. 29 a. nr. 1377. (26916)
- Rotmann, Helena, välja antud Rae vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 113. (26917)
- Kotk, Martin, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 1930 a. (26918)
- Lehbert, Brigitta, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 12. 1. 26 a. nr. 23. (26919)
- Pekkar, Johannes, välja antud Kernu vallavalitsuselt 29. 1. 29 a. nr. 16. (26920)
- Rootsmann, Amalie, välja antud Kernu vallavalitsuselt 14. 10. 24 a. nr. 62. (26921)
- Kallas, Sophie, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 28. 1. 26 a. nr. 164. (26922)
- Hellmann, Liisa, välja antud Lelle vallavalitsuselt 18. 7. 20 a. nr. 338. (26923)
- Prangel, Aliide-Johanna, välja antud Vao vallavalitsuselt 8. 1. 25 a. nr. 21. (26924)
- Jakobson, Mihkel, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 8. 7. 1925 a. nr. 1557. (26925)
- Laats, Villem, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 20. 8. 23 a. nr. 1795. (26926)

- Ederberg, Marie, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 29. 8. 27 a. nr. 372. (26927)
- Turgan, Ann, välja antud Anija vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 522. (26928)
- Bock, Alfred, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 8. 12. 27 a. nr. 1448. (26929)
- Erusk, Marie-Helene, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 15. 6. 1926 a. nr. 879. (26930)
- Meiusi, Lilli, välja antud Emmaste vallavalitsuselt 24. 7. 29 a. nr. 101. (26931)
- Lott, Aleksander, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 8. 3. 30 a. nr. 1361. (26932)
- Ventselmann, Marie, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 1925 a. (26933)
- Martinson, Peeter, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 17. 12. 24 a. nr. 2021. (26934)
- Nurk, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 31. 1. 1925 a. nr. 361. (26935)
- Gustavson, Albert, välja antud Järve vallavalitsuselt 9. 11. 26 a. nr. 346. (27015)
- Schtschesnevski, Aleksandra, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 28. 1. 20 a. nr. 1434. (27016)
- Tammerik, Hilda-Luise Antoni tütar, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 2. 12. 29 a. nr. 621. (27018)
- Klemmer, Andreas Hansu poeg, välja antud Tartu 2. jaoskonna politseikomissariilt 4. 10. 27 a. nr. 1549. (27020)
- Lassmann, Otto, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 23. 11. 1923 a. nr. 1872. (27021)
- Meisner, Marie Ado tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 9. 1. 20 a. nr. 8871. (27022)
- Bollmann, Elfriede, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 1. 12. 19 a. nr. 3916. (27023)
- Holsting, Oskar Peetri poeg, välja antud Võtikvere vallavalitsuselt 29. 5. 23 a. nr. 107.
- Karjosen, Eduard Karli poeg, välja antud Taali vallavalitsuselt 6. 9. 20 a. nr. 461.
- Tomson, Peet Mihkli poeg, välja antud Taali vallavalitsuselt 22. 12. 19 a. nr. 544.
- Valden, Jakob Juhani poeg, välja antud Taali vallavalitsuselt 17. 9. 20 a. nr. 604.
- Näär, Marie Tõnise tütar, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 31. 10. 21 a. nr. 595.
- Visut, Peet Jaani poeg, välja antud Taali vallavalitsuselt 21. 9. 20 a. nr. 659.
- Kaas, Juuli Mardi tütar, välja antud Taali vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 213.
- Klaar, Hendrik Jaani poeg, välja antud Enge vallavalitsuselt 30. 4. 20 a. nr. 68.
- Martinson, Maria Jaani tütar, välja antud Enge vallavalitsuselt 6. 11. 22 a. nr. 376.
- Steinberg, Mihkel Jüri poeg, välja antud Tammiste vallavalitsuselt 28. 2. 20 a. nr. 318.
- Andresson, Nikolai Villemi poeg, välja antud Pärnu linna politsei komissariilt 13. 1. 27 a. nr. 1876/52777.
- Hrenov, Gordei Ivani poeg, välja antud politsei peavalitsuselt 14. 11. 29 a. nr. 19481/4303.
- Keero, Jaan Hansu poeg, välja antud Taali vallavalitsuselt 5. 11. 20 a. nr. 798.
- Tetermann, Richard Hendriku poeg, välja antud Tammiste vallavalitsuselt 26. 10. 27 a. nr. 70.

VEINIKAUPLUS

Börsi
kelder

C. PETENBERG

Asut.
1849

Tallinn, Pikk 17. Tel. 434-85

Soovitab kõige paremaid kodu- ja väljamaa

veine, cognac'i,
likööre, napse jne.

Iga sisseost saadetakse soovikorral koju